

បណ្ណាស័យ
គ.ជ.វ.ប

វិបល្លាស និង កំណែទម្រង់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ:

ឱកាសជាចម្បង សំរាប់ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុក

**Decentralisation and Commune Council Reforms:
Immediate Opportunities for Cambodian NGOs**

Mr. Robin Biddulph

Oxfam GB អុកស្វាម អង់គ្លេស

Phnom Penh ភ្នំពេញ

December 2000 ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០០០

352.283
BID

sh = D&D

NCDD Library
001963

សង្ខេប

គោលបំណងអត្ថបទដោយសង្ខេបនេះ គឺដើម្បីជួយអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ក្នុងការគិតគូរអំពីអ្វីដែល ពួកគេអាច ធ្វើឲ្យនេះ ដើម្បីត្រៀមខ្លួនប្រឈមមុខនឹងការផ្លាស់ប្តូរនានា ពាក់ព័ន្ធដល់ការធ្វើវិមជ្ឈការ និងកំនែទម្រង់ថ្នាក់ ឃុំ ។ វាក៏ជាការសរសេរជាបឋម សំរាប់អង្គការអភិវឌ្ឍន៍ មិនមែនរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុក ធ្វើការងារនៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន ក៏ដូចជា អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុក ដែលមានបំណងបញ្ចេញឥទ្ធិពលកែលំអរទៅលើ គោលនយោបាយ ថ្នាក់ជាតិរបស់រដ្ឋាភិបាល ។

ច្បាប់បោះឆ្នោតឃុំ និងច្បាប់គ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលឃុំ គឺអាស្រ័យទៅលើអ្វីដែលបានពិភាក្សាដោយសភាជាតិ ។ ពង្រាង ទាំងនេះ ប្រមើលមើលទៅដល់ការបង្កើតក្រុមប្រឹក្សាឃុំ នៅគ្រប់ឃុំទាំងអស់ទូទាំងប្រទេស ។ ឯកសារផ្សេងៗ ទៀតរបស់រដ្ឋាភិបាលបានកំណត់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំជា "ភ្នាក់ងារថ្នាក់ក្រោមបំផុត នៃការអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន" ។

កំនែទម្រង់ទាំងនេះ នឹងប្រែប្រួលដល់បរិយាកាសសំរាប់ការអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាននៅប្រទេសកម្ពុជា ។ វាមិនទាន់ច្បាស់ នៅឡើយថាការប្រែប្រួលទាំងនោះនឹងមានផលប៉ះពាល់ដល់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលយ៉ាងដូចម្តេច ។ វាក៏មិន ច្បាស់ផងដែរថាតើពេលនោះនឹងមានឱកាសអ្វីសំរាប់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ដើម្បីបញ្ចេញអនុភាពទៅលើការ ប្រែប្រួលនោះ ។ ឯកសារនេះសូមផ្តល់ នូវគំនិតយោបល់ ដល់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ដើម្បីសរុបខ្លួនប្រកប ដោយជោគជ័យ និងដើម្បីធានាឱកាសនោះផងដែរក្នុងការបញ្ចេញអនុភាពទៅ លើរូបមន្តនៃគោលនយោបាយ វិមជ្ឈការ វានឹងជាការចាំបាច់សំរាប់ពួកគេដើម្បី ត្រៀមគោលគំនិត និងយុទ្ធសាស្ត្ររបស់ខ្លួន ដូច្នេះពួកគេអាច មានប្រតិកម្ម តបតនៅពេលឱកាសមកដល់ ។

អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល មួយចំនួនបានបង្កើតរួចជាស្រេច នូវសម្ព័ន្ធ និងបណ្តាញការងារ ដើម្បីត្រៀមខ្លួនជាមុន និងពង្រឹងអនុភាពទៅលើការកែទម្រង់ថ្នាក់ឃុំ ។ ជាបន្ថែមទៅលើការចូលរួមនៅក្នុងបណ្តាញការងារ នៃអង្គការ មិនមែនរដ្ឋាភិបាល នៅមានបញ្ហាផ្សេងៗទៀត ដែលអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល អាចធ្វើឲ្យនេះ ក្នុងការត្រៀម ខ្លួនជាមុន ចំពោះមុខការបង្កើតក្រុមប្រឹក្សាឃុំ ។ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល មួយចំនួន នឹងមានការគិតគូរយ៉ាង ជ្រៅជ្រះហើយជាស្រេចអំពីបញ្ហាទាំងនេះ ហើយឯកសារនេះប្រហែល នឹងមិនបានផ្តល់អ្វីច្រើនទៅដល់ពួកគេ ។ សំរាប់អ្នកផ្សេងៗទៀតដែលទើបនឹងចាប់ផ្តើមគិតអំពី ការគ្រប់គ្រងថ្នាក់ឃុំ ឯកសារនេះមានសង្ឃឹមថា គោលគំនិត និងមតិយោបល់ ប្រហែលជាមានប្រយោជន៍ ។ ជាសង្ខេបមតិយោបល់គឺ:

សំរាប់ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលដែលធ្វើការអភិវឌ្ឍន៍នៅមូលដ្ឋាន:

- ពង្រឹងចំណងមិត្តភាព ជាមួយអ្នកនយោបាយ និងមន្ត្រីថ្នាក់ឃុំបច្ចុប្បន្ន ។
- ចាប់ផ្តើមបង្កើតគំនិតអំពីការទទួលខុសត្រូវណា ដែលឃុំអាចធ្វើបាន និងគួរតែមាន ។
- ស្វែងយល់ពីតួនាទី នៃកម្មវិធី សីលា នៅក្នុងខេត្តដែលមាន អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលធ្វើការ

ទាំងនៅថ្នាក់ កំនែទម្រង់វិមជ្ឈការថ្នាក់ជាតិ ។

សំរាប់ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ដែលមានបំណងរួមចំណែកក្នុងការបង្កើតគោលនយោបាយ:

- នាំមកនូវព័ត៌មាន និងជំនាញ ដែលអ្នកបង្កើតគោលនយោបាយរបស់រដ្ឋាភិបាល នឹងមើលឃើញ ថា មានប្រយោជន៍ ។
- ចាប់ផ្តើមបង្កើតនូវទស្សនៈមួយ នៃតួនាទីថ្នាក់ឃុំនៅក្នុងការគ្រប់គ្រងនៅកម្ពុជា
- បង្កើតការយោគយល់គ្នាយ៉ាងល្អជាមួយអ្នក នៅក្នុងជួររដ្ឋាភិបាល ដែលគាំទ្រនូវឧត្តមគតិណាមួយ ចំពោះ រឿង កំនែទម្រង់ថ្នាក់ឃុំ ។

ឯកសារសន្និដ្ឋានដោយកត់សំគាល់ថា រាជរដ្ឋាភិបាល និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល មានគោលបំណងរួម ដូចគ្នា ជាច្រើនចំពោះរឿងវិមជ្ឈការ និងកំនែទម្រង់ថ្នាក់ឃុំ ។ ហេតុដូច្នេះវាមានសង្ឃឹមថា វិធីសាស្ត្រកសាង ភាពស្រុះស្រួល ដោយគ្មានការប្រឈមមុខដាក់គ្នាបែបនេះយូរទៅបានក្លាយទៅជាការជោគជ័យ នៅក្នុងការតស៊ូមតិអោយមានការ កែទម្រង់ដីធ្លីនៅកម្ពុជា ហើយប្រហែលជាអាចប្រើប្រាស់បានផងដែរទាក់ទងក្នុងការ តស៊ូមតិអោយមានការកែទម្រង់ ថ្នាក់ឃុំ ។ កិច្ចយោសនាប្រហែលនឹងផ្តល់ការផ្តោតជាពិសេសទៅលើ " ការសហការគ្នានៃ រដ្ឋការមូលដ្ឋាន និង អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនៅមូលដ្ឋាន ដើម្បីសំរេចបាននូវ អភិបាលកិច្ចល្អ" និង " ធ្វើអោយប្រាកដថាការ អភិវឌ្ឍន៍ អនុលោមភាគច្រើនទៅតាមនយោបាយមូលដ្ឋាន"

មាតិកា

វិមជ្ឈការ និង កំណែទម្រង់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ: ឱកាសជាច្បាស់ សំរាប់ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ក្នុងស្រុក

សង្ខេប ១-២

សំរាប់ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលដែលធ្វើការអភិវឌ្ឍន៍នៅមូលដ្ឋាន: ២

សំរាប់ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ដែលមានបំណងរួមចំណែកក្នុងការបង្កើតគោលនយោបាយ:.....២

ប្រវត្តិ ចំពោះវិមជ្ឈការ និងកំណែទម្រង់ថ្នាក់ឃុំនៃវិមជ្ឈការ ៥

ផលប្រយោជន៍នៃវិមជ្ឈការ-ផ្នែកទ្រឹស្តី ៥

ច្បាប់បច្ចុប្បន្ន ៦

រូបមន្តគោលនយោបាយបច្ចុប្បន្ន ៧

ការឆ្លើយតបរបស់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនាបច្ចុប្បន្ន ៧

ហេតុផលសំរាប់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុកចាប់ផ្តើមសកម្មភាពឥឡូវនេះ ៩

ឱកាស ៩

ឧបសគ្គ ១០

អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលដែលធ្វើការអភិវឌ្ឍន៍នៅមូលដ្ឋាន និងកំណែទម្រង់ថ្នាក់ឃុំ.....១១

ពង្រឹងទំនាក់ទំនងជាមួយមន្ត្រីថ្នាក់ឃុំ និងអ្នកនយោបាយ ១១

បង្កើតទស្សនៈមួយ នៃតួនាទីរបស់ថ្នាក់ឃុំ ១៣

រៀនសូត្រអំពីកម្មវិធីសីលា ១៥

អង្គការជាតិមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងការចូលរួមក្នុងការបង្កើតគោលនយោបាយវិមជ្ឈការ ២០

នាំមកនូវពិតមានដែលពាក់ព័ន្ធ និងជំនាញ ២១

បង្កើតទស្សនៈមួយ នៃតួនាទីរបស់ថ្នាក់ឃុំ ២២

ស្វែងយល់ពីរបៀប និងកិច្ចការគាំទ្រដល់ការកែទម្រង់ថ្នាក់ឃុំ ២២

ការជាប់ទាក់ទងដល់អង្គការម្ចាស់មូលដ្ឋាន ២៣

ការប្រមើលមើលជាមុននូវការប្រែប្រួល ២៣

គាំទ្រដល់បណ្តាញការងារ និងការកសាងភាពស្រុះស្រួលគ្នា ២៤

ជ្រើសរើសអ្នកជំនាញដែលពាក់ព័ន្ធ ២៤

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន ២៤

ឯកសារយោង ២៦

ឧបសម្ព័ន្ធ៖ គំរោងនៃដំណើរការធ្វើផែនការមូលដ្ឋានរបស់កម្មវិធីសីលា ២៨

ដំណាក់កាលទី១: ការតំរង់ទិសនៃការធ្វើផែនការមូលដ្ឋាន (LPP Orientation)

ដំណាក់កាលទី២: កំណត់ភូមិអាទិភាពសំរាប់រយៈពេល ៣ឆ្នាំ

ដំណាក់កាលទី៣: បង្កើតផែនការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ (CDP)

ដំណាក់កាលទី៤: សិក្ខាសាលាអំពីការធ្វើសមាហរណកម្ម នៅថ្នាក់ស្រុក

ដំណាក់កាលទី៥: ការបង្កើតឡើងនូវគំរោងផែនការវិនិយោគនៅក្នុងឃុំ (CIP)

ដំណាក់កាលទី៦: ការរៀបចំគំរោងសំណើ

ដំណាក់កាលទី៧: ការវាយតម្លៃគំរោង

ដំណាក់កាលទី៨: ការរៀបចំកិច្ចព្រមព្រៀងគំរោង និងដាក់អោយដេញថ្លៃ

ដំណាក់កាលទី៩: ការឯកភាពលើកិច្ចព្រមព្រៀងគំរោង

ដំណាក់កាលទី១០: ការអនុវត្តគំរោង

ដំណាក់កាលទី១១: សិក្ខាសាលាធ្វើការឆ្លុះបញ្ចាំងឡើងវិញរបស់គណៈកម្មការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ

ប្រវត្តិ ចំពោះវិមជ្ឈការ និងកំណែទម្រង់រដ្ឋាភិបាល

ផលប្រយោជន៍នៃវិមជ្ឈការ ផ្នែកស្ត្រី

ទ្រឹស្តីមូលដ្ឋានមួយនៃវិមជ្ឈការត្រូវបានគេហៅថា ជាទ្រឹស្តីបន្ទាប់បន្សំ។ ផ្អែកទៅតាមគំនិតនេះ មុខងារ មួយចំនួនរបស់ រដ្ឋាភិបាលត្រូវតែត្រូវបានផ្ទេរទៅដល់ថ្នាក់ដែលអាចធ្វើបាននៅក្រោមបំផុត លុះត្រាតែមានហេតុផលមួយយ៉ាងល្អបំផុតថាហេតុអ្វី ទើបវាត្រូវបានផ្ទេរដោយថ្នាក់ខាងលើរបស់រដ្ឋាភិបាល ។

គុណសម្បត្តិនៃការផ្តល់ការទទួលខុសត្រូវច្រើនថែមទៀតដល់ថ្នាក់ក្រោម នៃរដ្ឋាភិបាលគឺថាចំណុចនេះធ្វើអោយរដ្ឋាភិបាល " កាន់តែខិតទៅជិតប្រជាជន" ។ នេះគឺមានសង្ឃឹមថា នាំទៅរកការអភិវឌ្ឍន៍ដែល កាន់តែមានប្រសិទ្ធិឡើង ពីព្រោះតែគុណសម្បត្តិដូចខាងក្រោម:

- រដ្ឋការមូលដ្ឋាន នឹងដឹងនូវស្ថានភាពមូលដ្ឋានប្រសើរជាង ហើយហេតុដូច្នោះនឹងអាចធ្វើសេចក្តី សំរេចចិត្តដោយផ្អែកលើអ្វីដែលជាតម្រូវការរបស់ប្រជាជនមូលដ្ឋាន ។ រដ្ឋការថ្នាក់ខេត្ត ឬថ្នាក់ជាតិអាចមិនដឹង ស្ថានភាពមូលដ្ឋានច្បាស់លាស់ប៉ុន្មានទេ ។

- រដ្ឋការមូលដ្ឋាន នឹងបានយល់ដឹងយ៉ាងប្រសើរតាមរយៈប្រជាជន ដូច្នោះហើយប្រជាជននឹងអាចក្តាប់បាននូវការទទួលខុសត្រូវរបស់រដ្ឋការនោះ។ ជាឧទាហរណ៍ ប្រសិនបើអ្នកធ្វើការមកពីខេត្ត ឬមកពី ភ្នំពេញចូលមកសាងសង់សាលាមួយហើយប្រើប្រាស់ឈើមិនល្អ ប្រជាជនអាចជួបប្រទះការពិបាក ក្នុងការទំនាក់ទំនងអ្នកទទួលខុសត្រូវ។ បើសិនអ្នកធ្វើការទាំងនោះត្រូវបានបញ្ជូនដោយឃុំ វាងាយស្រួលសំរាប់ប្រជាជន ទាក់ទងជាមួយឃុំដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហា ។

- រដ្ឋការមូលដ្ឋានមានហេតុផលច្រើន ដើម្បីបំពេញការងារប្រកបដោយគុណភាពល្អ ។ កូនរបស់មន្ត្រីនិងអ្នកនយោបាយមូលដ្ឋាន នឹងត្រូវតែបានទៅសាលារៀនដែលពួកគេសាងសង់។ ម្យ៉ាងវិញទៀត ពេលមានការបោះឆ្នោតពួកគេ ភាគច្រើនទំនងជាត្រូវបានជាប់ឆ្នោត បើសិនជាសាលារៀន ដែលពួកគេបានសង់ឡើងមានគុណភាពល្អ ។

ម្យ៉ាងវិញទៀត គុណវិបត្តិដែលចៀសពុំរួច អាចកើនថែមទៀតអាស្រ័យលើវិមជ្ឈការ ឧបមាដូចជា :

- បន្ថយការត្រួតពិនិត្យពី ថ្នាក់កណ្តាល ។ ចំណុចនេះ អាចនាំទៅរកជំលោះ ជាពិសេសនៅក្នុង បណ្តាប្រទេសណាមានជាតិសាសន៍ និងវប្បធម៌ខុសៗ គ្នាលាយឡំក្នុងតំបន់ ។ ការបន្ថយការត្រួតពិនិត្យនេះអាចនាំអោយ

---

¹ ភាពខុសគ្នាគឺជាធម្មតាបានដកស្រង់ ពីរវាង វិមជ្ឈការ និងសហវិមជ្ឈការ ។ សហវិមជ្ឈការចង់ដាក់ទៅលើការ ផ្ទេរអំណាចនៃការទទួលខុសត្រូវនៅ ក្នុងឋានានុក្រមរដ្ឋ ចំណែក ឯ វិមជ្ឈការផ្ទេរការទទួលខុសត្រូវដោយឡែកៗ ពីគ្នា ទៅអោយរដ្ឋការមូលដ្ឋានដែលបានជ្រើសតាំងឡើង ។

ចុះខ្សោយនូវសមត្ថភាពនៃរដ្ឋាភិបាលកណ្តាល ក្នុងការអនុវត្តន៍ គោលនយោបាយ ម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច ។

• គោលនយោបាយមូលដ្ឋានគ្មានសមធម៌ ។ ថ្វីបើរដ្ឋការមូលដ្ឋាននៅក្បែរប្រជាជនក៏ដោយ ពួកគេ មិនចាំបាច់ ស្តុកប្តុតពេកនោះទេ ។ វិមជ្ឈការអាចផ្តល់អំណាចទៅអោយ វរៈជន ឬ បុរសខ្លាំងនៅ មូលដ្ឋាន ។

នៅពេលដែល រដ្ឋាភិបាល និងស្ថាប័នម្ចាស់ជំនួយភាគច្រើន គាំទ្រដល់វិមជ្ឈការ គ្មានភស្តុតាងបញ្ជាក់ថា វិមជ្ឈការ ផ្តល់លទ្ធផលជាស្វ័យប្រវត្តិ ក្នុងការបង្កើនប្រជាធិបតេយ្យ ឬកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រនោះទេ ។ ពេលខ្លះ ពេលដែល រដ្ឋាភិបាលកណ្តាលធ្វើវិមជ្ឈការ វាក៏មិនមែនដើម្បីសំរេចបានប្រជាធិបតេយ្យ ឬការ កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រឡើយ ប៉ុន្តែសំរាប់ហេតុផលផ្សេងៗទៀតដែលមិនបញ្ចេញ ។ ជួនកាលប្រព័ន្ធ វិមជ្ឈការ ត្រូវការការគាំទ្រច្រើនជាងប្រព័ន្ធ ប្រព័ន្ធវិមជ្ឈការហើយកំនែទម្រង់បរាជ័យក៏ព្រោះរដ្ឋាភិបាលកណ្តាលខ្វះសមត្ថភាពគាំទ្រដល់ការផ្លាស់ប្តូរនោះ ។ដូច្នេះ វាមានសារៈ សំខាន់ក្នុងការសិក្សាថាអ្វីទៅ ដែលកំពុងតែ ត្រូវបានធ្វើវិមជ្ឈការ តើកំពុងធ្វើវិមជ្ឈការ ដោយរបៀប ណា ហើយហេតុអ្វីវាកំពុងត្រូវបានធ្វើវិមជ្ឈការ ។

ច្បាប់មតុយុទ្ធ

ច្បាប់គ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលឃុំ បានចុះហត្ថលេខាដោយក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ហើយគឺអាស្រ័យលើការជជែកវែកវែកព្រែក ដោយសភាជាតិ ។ ច្បាប់គឺបានកែតម្រូវដោយគណៈកម្មការនីតិកម្មរបស់រដ្ឋសភាកាលពីពេលថ្មីៗនេះ ។ច្បាប់នេះ បង្កើតបញ្ហាគឺ សំរាប់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ ដើម្បីបានបោះឆ្នោតដោយប្រជាជនក្នុងឃុំរៀងរាល់ ៥ឆ្នាំ ម្តង ។ ផ្អែកតាម ពង្រាងច្បាប់គ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលឃុំ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំនីមួយៗនឹងមានពី ៥ ទៅ ១១សមាជិក (អាស្រ័យទៅតាមទំហំ និងទីតាំងរបស់ឃុំ) ហើយការបោះឆ្នោតសំរាប់ជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សាឃុំ នឹងត្រូវ ធ្វើឡើងរៀងរាល់ ៥ ឆ្នាំ(មាត្រា ៩១១ និង១២^២) ។

យោងតាមពង្រាងច្បាប់ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំដែលបានជាប់ឆ្នោត នឹងទទួលខុសត្រូវគ្រប់គ្រងឃុំ ហើយប្រធានក្រុម ប្រឹក្សាឃុំគឺជាមេឃុំ ។ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំនឹងមានការទទួលខុសត្រូវផងដែរ ក្នុងការរៀបចំការបោះឆ្នោត គ្រប់ភូមិ ទាំងអស់នៅក្នុងឃុំដើម្បីជ្រើសរើសប្រធានភូមិ (មាត្រា៩៣០) ។

ក្រុមប្រឹក្សាឃុំនីមួយៗ នឹងត្រូវផ្តល់អោយមានស្បៀងឃុំ ។ស្បៀងឃុំ នឹងត្រូវបានតែងតាំងដោយ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួង មហាផ្ទៃ^៣ ។មេឃុំនឹងមានសិទ្ធិដកយកប្រាក់ខែឃុំប្រសិនបើក្រុមប្រឹក្សាឃុំគាំទ្រការសំរេចចិត្តនោះ(មាត្រា៩២៨) ។

^២ ច្បាប់ស្តីអំពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលឃុំ (ឃុំ/សង្កាត់) - ឯកសារយោង និងសេចក្តីដកស្រង់ទាក់ទងនឹងការបកប្រែជា ភាសាអង់គ្លេស នៃសេចក្តីពង្រាងទីពីរដែលបានដាក់ជូនទៅសភាជាតិនាថ្ងៃ ១៣ មិថុនា ឆ្នាំ២០០០ ។ សូមផ្តល់អំណរដល់ជំនួយការនៃវេទិកាអង្គការ មិនមែនរដ្ឋាភិបាលស្តីពីកម្ពុជា ដែលផ្តល់ឯកសារច្បាប់នោះ១ច្បាប់ ។

^៣ ដូច្នេះស្បៀងឃុំ គឺ ជាមន្ត្រីនៃ សហវិមជ្ឈការ ធ្វើការជាមួយអំណាចវិមជ្ឈការនៃក្រុមប្រឹក្សាឃុំ ។

ផ្នែកតាមពង្រាងច្បាប់ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ និងមានការទទួលខុសត្រូវចំពោះមុខ ច្បាប់ និងបទបញ្ជារសេវាសាធារណៈ សុខុមាលភាពសាធារណៈ ការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច ការពារបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិហើយជាទូទៅឆ្លើយតបទៅ នឹងសេចក្តីត្រូវការរបស់ប្រជាជន (មាត្រាទី៤៣) ។ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំនឹងតម្រូវអោយ ធ្វើផែនការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំផង ដែរនៅឆ្នាំដំបូងនៃតំណែងរបស់ខ្លួន ហើយធ្វើការពិនិត្យផែនការឡើងវិញជា រៀងរាល់ឆ្នាំ (មាត្រាទី៦០-៧២) ។ ឃុំនីមួយៗ ក៏នឹងមានមូលនិធិសំរាប់ឃុំផងដែរ (មាត្រាទី៧៧, ៧៨) ។

ភាគច្រើននៃសេចក្តីពិស្តារជាគន្លឹះ នៅក្នុងច្បាប់គ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលឃុំ គឺអាស្រ័យលើសេចក្តីបំពេញជាក្រោយនៅ ក្នុង អនុក្រឹត្យ មិនមែននៅក្នុងច្បាប់ទាំងមូលនោះទេ ។

ប្រមន្តគោលនយោបាយមូលដ្ឋាន

ពេលជាមួយគ្នានេះដែរ បញ្ហាគឺជាក់លាក់នោះ គឺកំពុងឆ្លងរដ្ឋាភិបាល ហើយក៏កំពុងធ្វើផែនការបង្កើត គ្រោងការណ៍ នយោបាយធំទូលាយមួយសំរាប់វិមជ្ឈការ ។ ឯកសារបានរៀបចំសំរាប់កិច្ចប្រជុំក្រុមប្រឹក្សាយោបល់លើកទី៤រវាង រាជរដ្ឋាភិបាល និងម្ចាស់ជំនួយ បានផ្តល់មតិយោបល់ថា ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយសំរាប់វិមជ្ឈការ នឹងត្រូវបាន រៀបចំ " កិច្ចពិភាក្សាដោយពេញអង្គជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់" ត្រឹមដំណាច់ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០១ ហើយច្បាប់ បោះឆ្នោត និងច្បាប់គ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលឃុំនោះ នឹងត្រូវបានពិនិត្យឡើងវិញ ទៅលើភាពច្បាស់លាស់ នៃគោល- នយោបាយនោះ ក្នុងកំឡុងពេលពី២ ទៅ៣ឆ្នាំបន្ត បន្ទាប់ទៀត ។

ការឆ្លើយតបរបស់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនាមូលដ្ឋាន

អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលមួយចំនួន កំពុងធ្វើសកម្មភាព ហើយជាស្រេចជាពិសេស ជាមួយទស្សនៈជំរុញគោល នយោបាយជាតិ ។ ក្រុមការងារស្ត្រីនៃ វេទិការអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលស្តីពីកម្ពុជា បានសហការជាមួយក្រុម ត្រួតពិនិត្យការបោះឆ្នោត ក្នុងរឿងបញ្ចុះបញ្ចូលរដ្ឋាភិបាលចំពោះបញ្ហាគឺជំរុញការចូលរួមរបស់ស្ត្រី នៅក្នុងក្រុម ប្រឹក្សា ឃុំ ។ អង្គការចំរើនស្ត្រី ក៏បានរៀបចំសិក្ខាសាលា ដើម្បីជំរុញការចូលរួមរបស់ ស្ត្រីជាបេក្ខជានៅក្នុងការបោះ ឆ្នោត ។ ក្រុមការងារសង្គមស៊ីវិល នៃវេទិការអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលស្តីពីកម្ពុជាបានរៀបចំសិក្ខាសាលា មួយ ស្តីអំពីវិមជ្ឈការ ដោយមានវាគ្មិន មកពីរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា អង្គការជាតិ និងអន្តរជាតិ ដែលបានចូលរួមនៅ ក្នុង

^៤ គណៈរដ្ឋមន្ត្រីនៃរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដើម្បីកំនែទម្រង់រដ្ឋបាល " កំនែទម្រង់រដ្ឋបាល និងអភិបាលកិច្ចល្អ" ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០០ (ជាភាសាអង់គ្លេស) ។

^៥ ផ្នែកនេះបានដកស្រង់មកពីព័ត៌មានដែលផ្តល់ដោយ លោក Russell Ptersen នៃវេទិការអង្គការមិនមែន រដ្ឋាភិបាល ។ កំហុសឆ្គង ឬការផ្គត់ផ្គង់ ជាការទទួលខុសត្រូវរបស់អ្នកនិពន្ធ ។

ការងារវិមជ្ឈការនៅកម្ពុជា ព្រមទាំងវាគ្មិនអន្តរជាតិ។ វេទិការអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលស្តីពីកម្ពុជា បានបង្កើត ក្រុមការងារឱកាសពិសេស(ADHOC)ដែលបានពិគ្រោះយោបល់គ្នាអស់រយៈពេលមួយចំនួននៅឆ្នាំ១៩៩៩-២០០០ ដើម្បីរៀបចំការឆ្លើយតបចំពោះច្បាប់គ្រប់គ្រង រដ្ឋបាលឃុំ : ឯកសារដែលរៀបចំដោយក្រុមការងារនេះ បានដក ស្រង់បញ្ចូលក្នុងសេចក្តីថ្លែងការណ៍ របស់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលទៅ កាន់កិច្ច ប្រជុំសហគមន៍ម្ចាស់ជំនួយហើយ ការឆ្លើយតបជាសេចក្តីពិស្តារ ថែមទៀតទៅតាមមាត្រានិមួយៗ បានធ្វើទៅកាន់គណៈកម្មាធិការ ដែលពាក់ព័ន្ធនៅ រដ្ឋសភាជាតិ ។ ការងារភាគច្រើនទាក់ទិននឹងច្បាប់បោះឆ្នោតក្រុមប្រឹក្សាឃុំ បានធ្វើដោយក្រុមត្រួតពិនិត្យការ បោះឆ្នោតមានខុមហ្វ្រែល ខូហ្វ្រែល និង និកហ្វិក។ គណៈកម្មការការពារជំលោះកំឡុងពេលបោះឆ្នោតក្រុមប្រឹក្សា ឃុំ (COPCEL) បានអញ្ជើញមន្ត្រីរដ្ឋាភិបាល អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងគណៈបក្សនយោបាយជាមូលដ្ឋាន ជួបគ្នាប្រចាំខែ ដើម្បីពិភាក្សារៀបចំសំរាប់ការបោះឆ្នោត កិច្ចប្រជុំក្រោមអធិបតីភាពនៃមជ្ឈមណ្ឌលកម្ពុជាដើម្បី ដោះស្រាយជំលោះស្ថិតនៅ CDRI ។ ក្រុមការងារមួយ នៃអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ក្នុងស្រុកមាន សីលាការ វិទ្យាដំណាក់ ស្ថានកម្ពុជា និងសន្តិសេនា បានបង្កើតគណៈកម្មការសិក្សាទៅលើ ថាតើអង្គការទាំងនេះ អាចផ្តល់វត្ត បណ្តុះបណ្តាលយ៉ាងដូចម្តេចទៅដល់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំទាំងនោះ ។

ក្រុមមួយមាន ១៦អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលបានបង្កើតគំរោងគាំទ្រក្រុមប្រឹក្សាឃុំ (CCSP) ហើយអ្នកដឹកនាំ ក្រុម^៦ បានតែងតាំងសំរាប់រយៈពេល៦ខែដំបូងនៃការចាប់ផ្តើម ថ្ងៃទី១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០០។ ទីប្រឹក្សា និងរៀបចំ បណ្តាញដែលមានស្រាប់នៅកម្ពុជាថែមទាំងនាំមកនូវមេរៀនពីប្រទេសផ្សេងទៀតដើម្បីផ្តល់ជា យុទ្ធសាស្ត្រទូលំទូលាយ សំរាប់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលដែលគាំទ្រក្រុមប្រឹក្សាឃុំ ។

ថ្មីនេះគណៈប្រតិភូ UNDP^៧ បានផ្តល់មតិយោបល់ថាមាន "សេចក្តីត្រូវការ និងសក្តានុពលដ៏ធំសំបើម សំរាប់រាជ រដ្ឋាភិបាល ក្នុងការបញ្ចូលសហគមន៍អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ទៅក្នុងដំណើរការកំនែទម្រង់ វិមជ្ឈការ "យោងតាម ហេតុផលដូចខាងក្រោម :

- ១- អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ជាញឹកញយធ្លាប់ តែប្រតិបត្តិការផ្តល់សេវាកម្ម ក្នុងតំបន់ជនបទ នៅប្រទេស កម្ពុជា ។
- ២- នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ៣០-៥០% ប្រកបអាជីពផ្តល់ជំនួយការបច្ចេកទេសលើ ការចំណាយ ។
- ៣- ការចំណាយ កំពុងកើនឡើងយ៉ាងឆាប់រហ័ស តាមរយៈអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ។

^៦ លោក David M Ayres ធ្វើការនៅការិយាល័យ CIDSE ភ្នំពេញ e-mail: ccsp@bigpond.com.kh
^៧ Porter, Romeo និង Saigal pp19-20.

៤- អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលមានទំនាក់ទំនងល្អជាមួយក្រសួងពាក់ព័ន្ធ នាយកដ្ឋាន និងជាមូលដ្ឋានជំនាញមួយ សំរាប់ការបណ្តុះបណ្តាល និងសំរាប់សំរួលធ្វើផែនការអភិវឌ្ឍន៍ដែលមានការចូលរួម ។

៥- អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល បានរួបរួមគ្នាយ៉ាងទូលំទូលាយ នៅក្នុងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងដើម្បីពង្រឹងឥទ្ធិពល ភាពមូលដ្ឋាន ការចូលរួមក្នុងនយោបាយ និងការអភិវឌ្ឍន៍ ។

ហេតុផលសំរាប់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុកចាប់ផ្តើមសកម្មភាពឥឡូវនេះ

ក្នុងកំឡុងឆ្នាំថ្មីនេះ វាបានក្លាយជាភាពងាយស្រួល សំរាប់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ក្នុងការនិយាយថា "យើងធ្វើការងារអភិវឌ្ឍន៍ ហើយអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានធ្វើការងាររដ្ឋាភិបាល" ហើយក៏អាចនិយាយដែរថា "យើងធ្វើ ការងារ អភិវឌ្ឍន៍ដែលមានភាពខុសគ្នាពីនយោបាយ: យើងមិនធ្វើនយោបាយទេ" ។ បើសិនជាក្រុមប្រឹក្សាឃុំជា អ្នកទទួលខុសត្រូវ ចំពោះការរៀបចំផែនការអភិវឌ្ឍន៍ និងផ្តល់សេវាកម្មផ្សេងៗ នៅក្នុងឃុំរបស់ពួកគេការបែង ចែកការទទួលខុសត្រូវ នឹងមិនច្បាស់លាស់ ។ ប្រសិនបើក្រុមប្រឹក្សាឃុំគឺត្រូវបាន ជ្រើសតាំង នៅក្នុងការបោះឆ្នោត ពហុបក្ស នៅពេលនោះការបែងចែករវាងនយោបាយនិងការអភិវឌ្ឍន៍ ក៏នឹងមិនច្បាស់លាស់ផងដែរ ។

អ្វីកើតឡើងក៏ដោយ គឺមានដំណើរកំពុងឈានទៅរកការប្រែប្រួលនៅក្នុងតួនាទី និងឥរិយាបថនៃអាជ្ញាធរ មូលដ្ឋាន ដូច្នេះហើយនឹងមានការប្រែប្រួល ដល់ទំនាក់ទំនងរវាង អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និង អាជ្ញា ធរមូលដ្ឋាន។ ថ្មីៗ នេះ បទដ្ឋាននៃផ្នែកទ្រឹស្តីអភិបាលកិច្ចទូទាំងពិភពលោកផ្តល់យោបល់ថា អភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានមិនមែន និយាយ ត្រឹមតែអំណាច និងការទទួលខុសត្រូវនៃរដ្ឋការមូលដ្ឋាននោះទេ ។ តែនិយាយពីអំណាច និងការទទួលខុសត្រូវនៃ រដ្ឋការមូលដ្ឋាន អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនៅមូលដ្ឋាន អង្គការប្រជាជនធ្វើការរួមគ្នា ។ នេះជាគំនិតថ្មីមួយនៅ កម្ពុជា ដូចនេះគំនិតរីកចំរើនមួយចំនួនគឺត្រូវនឹកគិត ថាតើអំណាច និងការទទួលខុសត្រូវ ក្នុងការងារអភិបាលកិច្ច អាច ចែករំលែកយ៉ាងដូចម្តេច ។

ឱកាស

ប្រយោជន៍ជាសក្តានុពលពីវិមជ្ឈការ សំរាប់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល រាប់បញ្ចូល :

- ក្រុមប្រឹក្សាឃុំអាចបង្កើតឡើងដូចជាអង្គការមូលដ្ឋាន ជាមួយក្តីកង្វល់ប្រហាក់ប្រហែលគ្នា បំផុតចំពោះ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល អំពីការអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន ។ ១៦០០ ស្ថាប័នមូលដ្ឋាន ដែលជាផ្នែក នៃរដ្ឋអាចជា សម្ព័ន្ធមិត្ត មានតំលៃក្នុងគោលនយោបាយតស៊ូមតិ ។
- អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនៅមូលដ្ឋាន ប្រឹងប្រែងពង្រឹងអំណាចសហគមន៍ ដើម្បីបានបញ្ចេញ ឥទ្ធិពល ទៅលើសេចក្តីសំរេចចិត្តដែលមានផលប៉ះពាល់ដល់ពួកគេ ។ ក្រុមប្រឹក្សានៅគ្រប់ឃុំ អ្នកមានធនធាន និងអ្នកមាន

កិច្ចការត្រូវឆ្លើយតបទៅ និងចំណង់ចំណូលចិត្តរបស់ប្រជាជន អាចធ្វើអោយមានភាពងាយស្រួលជាងសំរាប់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ដើម្បីមានឥទ្ធិពលនៃការលើក ស្ទួយអំណាចមូលដ្ឋាន ។

• បើសិនធនធានរដ្ឋាភិបាលគឺបាន ចែករំលែកសំរាប់ការ អភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាននេះបញ្ជាក់ អោយអង្គការមិនមែន រដ្ឋាភិបាលដឹងថា ការអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋានមិនមែនពឹងផ្អែកតែលើការវិនិយោគរបស់ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនោះទេ ។ ចំណុចនេះ ធ្វើអោយមានភាពងាយស្រួលកាន់តែខ្លាំងឡើង សំរាប់ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ដកខ្លួនចេញពីសហគមន៍ ។

ឧបសគ្គ

ជាលក្ខណៈទូលំទូលាយ មានភាពប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់ពីរ ជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងកំនែទម្រង់វិមជ្ឈការ ដែលប្រហែលជាមានផលប៉ះពាល់ជាអវិជ្ជមាន ដល់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ។

• ប្រការ ដែលកំនែទម្រង់អាចបរាជ័យ នោះ អាស្រ័យលើការខ្វះ ការគាំទ្រនាំទៅរកការដកខ្លួនចេញ ពីកិច្ចការនៅថ្នាក់ឃុំ ពីសំណាក់រដ្ឋាភិបាលកណ្តាល ហើយផ្តល់អោយពួកគេវិញ នូវការគ្រប់គ្រង កិច្ចខ្ពស់ ដូច្នោះ បាត់បង់ឱកាសគាំទ្រ ដែលបានលើកឡើងខាងលើ ។ ក៏មានមតិយោបល់បានផ្តល់ ដែរថាអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលខ្លួនឯងប្រហែលនឹងជាកត្តាមួយក្នុងការបណ្តាលអោយកំនែទម្រង់វិមជ្ឈការទទួលបរាជ័យកាល ណាបើអង្គការទាំងនោះ មិនគាំទ្រពួកគេ ។

• ម្យ៉ាងវិញទៀតមានឧបសគ្គមួយចំពោះឯករាជ្យ ភាពរបស់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ។ បើសិនក្រុមប្រឹក្សាឃុំជាអ្នកទទួលខុសត្រូវជា " ភ្នាក់ងារថ្នាក់ក្រោមបំផុត នៃការអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន" ក្នុងឃុំនីមួយៗ ពួកគេប្រហែលជាសង្ឃឹមត្រួតត្រាទាំង ផ្នែករដ្ឋាភិបាល និងផ្នែក អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល (ឬស្ម័គ្រចិត្ត) ។ វានឹងបែបនេះគឺសំខាន់ សំរាប់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលក្នុងការបញ្ចុះបញ្ចូលរដ្ឋាភិបាល នៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន និងនៅថ្នាក់ជាតិអោយមាន ជំនឿលើគុណសម្បត្តិសំរាប់ការ អភិវឌ្ឍន៍ជាតិដោយមានវិស័យអង្គការមិន មែនរដ្ឋាភិបាល យ៉ាងសកម្មមួយចូលរួម ដែលអង្គការ មិនមែនរដ្ឋាភិបាល មានសេរីភាពគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការធ្វើសកម្មភាព ។

បើអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល គិតអំពីបញ្ហាទាំងនេះជាមុន ហើយចាប់ផ្តើមការងារស្រាវជ្រាវ ព្រមទាំងកសាងទំនាក់ទំនង និងបណ្តាញការងារផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ពួកគេ គឺមានសំណាងច្រើនដែលថាពួកគេនឹងអាច រកផ្លូវដើម្បី មានតួនាទីសំខាន់មួយក្នុងកិច្ចការអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋាន ។ ផ្នែកទី៤ នៃឯកសារនេះនឹងសំឡឹង មើលអំពីថា តើ អង្គការមិនមែន រដ្ឋាភិបាលអាចត្រៀមខ្លួនយ៉ាងដូចម្តេច ដើម្បីបញ្ចេញឥទ្ធិពលភាពចំពោះ ការបង្កើតគោលនយោបាយ ។ ដំបូងត្រូវគិតថា វានឹងសំឡឹងមើលសកម្មភាព នៃអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ដែលធ្វើការអភិវឌ្ឍន៍នៅមូលដ្ឋាន អាចធ្វើការរៀបចំខ្លួនរបស់គេ សំរាប់កំនែទម្រង់អភិបាលកិច្ចឃុំ ។

អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលដែលធ្វើការអភិវឌ្ឍន៍នៅមូលដ្ឋាន និងកំរែងទំនាក់ទំនង

ពង្រឹងទំនាក់ទំនងជាមួយមន្ត្រីថ្នាក់ឃុំ និងអ្នកឈោឈាយ

គំរូចក្រា និង ទ្រឹស្តី

នាពេលអនាគត ឃុំកំពុងឈានទៅរកការមានតួនាទីមួយ កាន់តែសំខាន់ឡើង ក្នុងការងារអភិបាលកិច្ច មូលដ្ឋាន ជាពិសេស ក្នុងកិច្ចការអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន ។ មានអាទិភាពក្នុងការអនុម័តច្បាប់ឃុំថ្មី ដែលទូនាទីនេះ នឹងត្រូវបាន បំពេញដោយអាជ្ញាធរឃុំដែលមានស្រាប់និងដោយគណៈកម្មការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំនៅទីណាដែលមានពួកគេ(ឧទាហរណ៍ បុគ្គលិកឃុំ ដែលមានស្រាប់កំពុងធ្វើការជាមួយប្រធានគណៈកម្មការ អភិវឌ្ឍន៍ភូមិដែលបានជ្រើសរើសឡើង) បន្ទាប់ពីការអនុម័តច្បាប់និងការបោះឆ្នោតឃុំក្រុមប្រឹក្សាឃុំនឹងបំពេញតួនាទីនោះ ។ ដូច្នោះពេលនោះ គឺនឹងមានយ៉ាង ជាក់ច្បាស់នូវតំរូវការមួយសំរាប់អង្គការមិនមែន រដ្ឋាភិបាលកសាងភាពជាដៃគូជាមួយស្ថាប័នថ្នាក់ឃុំ ។

ការរៀនសូត្រពីគ្នានៅចិញ្ចនៅឃុំ និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល

បច្ចុប្បន្ន អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលជាច្រើន កំពុងសំដែងសេចក្តីគោរពយ៉ាងត្រឹមត្រូវចំពោះប្រធានឃុំ ហើយ កំពុង ធ្វើអោយប្រាកដថា ពួកគេមានចំណងមិត្តភាពការងារសមរម្យជាមួយប្រធានឃុំទាំងនោះ ។ ទោះយ៉ាង ណាបុគ្គលិកអង្គការ មិនមែនរដ្ឋាភិបាលអាចរៀនបានច្រើនអំពីការងាររបស់ប្រធានឃុំ និង ប្រធានឃុំអាចរៀន បានច្រើនពីការងាររបស់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ដែលអាចផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់មនុស្សគ្រប់គ្នានៅពេលអនាគត ។

គុណតម្លៃជាច្រើនចំពោះអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលដែលយល់ព្រមចុះ សំរុងគ្នាចំពោះ ការបើកចំហដោយឥត លាក់ល្ងម និងការធានាខុសត្រូវ ។ អាស្រ័យទៅលើអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងមន្ត្រីឃុំផងដែរវាប្រហែលជា មានឱកាសសំរាប់ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលបង្ហាញ នូវគុណតម្លៃទាំងនេះដោយអញ្ជើញមន្ត្រីឃុំ រៀនសូត្រ អោយច្រើនអំពីការងាររបស់អង្គការ ។ ហេតុការណ៍ នេះអាចកើតឡើង ជាឧទាហរណ៍ដោយអញ្ជើញមន្ត្រី ឃុំដោយ ចំណាយមួយឬពីរសប្តាហ៍អោយ បានជាប់ចិត្ត និងគំរោងឬធ្វើសាមញ្ញជាងនេះអញ្ជើញពួកគាត់ចូលរួមក្នុង ថ្ងៃ ប្រកាសជាចំហរ មួយគឺទីណាដែលពួកគេអាចមើល របាយការណ៍គំរោងកម្មវិធី ឯកសារកត់ត្រាគណៈនេយ្យហើយ យល់ឆ្លុះប្រោសបានថែមទៀត ទៅដល់ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលចាត់ចែងសកម្មភាព ការងារអភិវឌ្ឍន៍ របស់ខ្លួន យ៉ាងដូចម្តេច ។ ការរៀនសូត្រជាផ្លូវការសំខាន់ជាងគេ អំពីការងារដែលអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលភាគច្រើនទទួល ខុស ត្រូវគឺការវាយតម្លៃទាំងការវាយតម្លៃ (ខាងក្នុងនិងខាងក្រៅ) ។ វិធីជាទំលាប់មួយនៃការចែករំលែក គំនិត និងចំណេះដឹងជាមួយមន្ត្រីឃុំ តែងតែជាការអញ្ជើញពួកគាត់ចូលរួមក្នុងក្រុម ដែលធ្វើការវាយតម្លៃការងាររបស់ អង្គការ ។ ស្រដៀងនេះដែរក្នុង ករណីអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលចូលរួមក្នុងទស្សនៈកិច្ចសិក្សាទៅខេត្តមួយផ្សេងៗ ទៀត ហើយវិធីប្រសើរនោះគឺអ្នកភូមិទៅស្នាក់នៅអ្នកភូមិផ្សេងទៀតហើយ និង អ្នកធ្វើការងារអភិវឌ្ឍន៍ទៅ

ស្នាក់នៅជាមួយអ្នកធ្វើការងារអភិវឌ្ឍន៍ប្រធានឃុំអាចត្រូវបានអញ្ជើញអោយទៅ ស្នាក់នៅជាមួយប្រធានឃុំនៅ ខេត្ត ដទៃទៀត ។

ប្រសិនបើទំនាក់ទំនងមិត្តភាព ល្អអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ប្រហែលជាអាចរៀនសូត្រ ច្រើន ផងដែរ អំពីការទទួល ខុសត្រូវ នៃប្រធានឃុំ : អំពីការលំបាកដែល ពួកគេជួបប្រទះ និងអំពីគោលគំនិត ដែលពួកគេមានសំរាប់ ការ អភិវឌ្ឍន៍ឃុំនាពេលអនាគត ។

ការជួយគ្នាទៅវិញទៅមក នៃអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងឃុំ

ពេល ដែលការផ្លាស់ប្តូរព័ត៌មានប្រយោជន៍ ចំណងមិត្តភាព និងបានរឹងមាំឡើងយ៉ាងប្រាកដនៅពេល ដែលប្រជាជន ចាប់ផ្តើមជួយគ្នាទៅវិញទៅមក ។ មានឱកាសមួយសំរាប់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងអង្គការ ឃុំដើម្បីកំណត់ និងសំរេចបានគោលបំណងរួម ។ ទាំងនេះ ធ្វើបានយ៉ាងងាយ នៅតាមតំបន់ ដែល កម្មវិធី សីលាធ្វើការ ទីណាដែល គំរោងផែនការអភិវឌ្ឍន៍របស់ឃុំ សុខចិត្តទុកឱកាសសំរាប់កិច្ចកិច្ច ជំនួយការនេះ និងគណៈកម្មការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំមាន ការមមាញឹកជាមួយនិងកិច្ចទទួលខុសត្រូវក្នុងការងារអភិវឌ្ឍន៍ ហើយប្រហែលជាត្រេកអរក្នុងការជួយ ។ យ៉ាងណា ក៏ដោយ ឱកាសក៏មានផងដែរនៅក្នុងឃុំ ដែលគ្មានកម្មវិធី សីលា ។

ច្បាស់ណាស់ថា ជំនាញ និងបណ្តាញការងារជាច្រើន ដែលអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលមាន អាចជាប្រយោជន៍ចំពោះ មន្ត្រីឃុំ ។ ឧទាហរណ៍ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលជាញឹកញយមានការយល់ដឹងល្អអំពី អង្គការម្ចាស់មូលនិធិផ្សេងៗ តើអាចទៅរកពួកគេបានយ៉ាងដូចម្តេចហើយ គំរោងប្រភេទណា ដែលពួកគេនឹងផ្តល់ មូលនិធិ ។ល ។ការចែករំលែក ចំណេះដឹងទាំងនេះប្រហែលជាគ្មានចំណាយអ្វីចំពោះ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ទេ ប៉ុន្តែប្រហែលជាអាចជួយបង្កើត នូវទំនាក់ទំនងយ៉ាងល្អបំផុត ។

អាចជាឱកាសផងដែរសំរាប់ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ជួយក្នុងការយោសនាបោះឆ្នោត ។ ទាំងនេះអាចជួយសង្កត់ បញ្ជាក់ថា គោលនយោបាយមូលដ្ឋាន និងអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋាន គឺជាពិសេសនិយាយអំពីការ អភិវឌ្ឍន៍ ។ឧទាហរណ៍ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលមួយដែលធ្វើការជាមួយជនចាស់ជរារៀបចំកិច្ចពិភាក្សាក្រុមតូចមួយចំនួននៅត្រង់កន្លែង ណាដែលបេក្ខជននាំមុខមកពីគណៈបក្សផ្សេងៗគ្នាចូលរួមស្តាប់ ក្រុមតូចៗនៃជនចាស់ជរា ជជែកអំពីការព្រួយបារម្ភ នៅក្នុងជីវភាពរស់នៅរបស់ពួកគេ ។ (បើសិនជាមាន ប្រព័ន្ធតំណាងសមាមាត្រ ចំណុចនេះ ក៏នឹងមិនសូវមាន វាទប្បដិវាទនឹងគ្នាផង ដែរ ដោយហេតុថា បុគ្គល ដែលមានឈ្មោះ ស្ថិតនៅខាងលើគេក្នុងបញ្ជីរាយនាម បេក្ខជន របស់គណៈបក្ស គឺទំនងជា ចង់មានកៅអីនៅក្នុងក្រុមប្រឹក្សា) ។ សកម្មភាពបែបប្តឹង អាចជាគុណតម្លៃផងដែរ

ក្នុងការកសាងចំណង ទាក់ទងរវាងឃុំ និងប្រជាជន ហើយជាពិសេសក្នុងការធ្វើអោយប្រាកដថា អ្នកក្រ ភាគតិច (ដូចជា ប្រជាជនដែលគ្មានដីធ្លី ប្រជាជនពិការ ប្រជាជនចាស់ជរា ។ល។) គឺមិនត្រូវបានបំភ្លេចចោលដោយ មន្ត្រីឃុំ ។

ប្រភេទខុសៗគ្នានៃកិច្ចសហការទាំងនេះអាចជាគុណតំលៃទាំងនៅថ្នាក់មូលដ្ឋាននិងនៅថ្នាក់ជាតិ ។នៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន វាអាចជួយសង្កត់បញ្ជាក់ពីសារៈសំខាន់នៃការងារអភិវឌ្ឍន៍នៅក្នុងអភិបាល កិច្ចឃុំ ដូច្នោះ សារៈសំខាន់នៃអ្នកធ្វើការ ងារអភិវឌ្ឍន៍ផ្សេងគ្នា (មន្ត្រីឃុំ និង អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល) គឺត្រង់ ធ្វើការជាមួយគ្នាទៅវិញទៅមក ។ នៅថ្នាក់ជាតិ ប្រសិនបើ នីតិពន្ធថ្នាក់ជាតិ ទទួលបានការណ៍ពី តំបន់មូលដ្ឋាន អំពីការរួមចំណែកជាវិជ្ជមាន ដែលអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលកំពុងធ្វើចំពោះអភិបាល កិច្ចមូលដ្ឋាន ដែលនឹងជំរុញពួកគេក្នុងការសរសេរច្បាប់ ដែលបង្កឱកាសសំរាប់ការចូលរួមរបស់ អង្គការ មិនមែនរដ្ឋាភិបាល ។

ពេលដែលវាមានសារៈសំខាន់ដើម្បីកសាងចំណងទាក់ទង ជាមួយអាជ្ញាធរដែលមានស្រាប់ វាក៏មានសារៈ សំខាន់ផង ដែរដែលអ្នកធ្វើការងារអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល បង្កើតទស្សនៈផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ពួកគេ នូវអ្វី ដែលពួកគេចង់អោយ ថ្នាក់ឃុំនៃរដ្ឋាភិបាលទទួលខុសត្រូវចំពោះ ។ ជាមួយនឹងទស្សនៈអ្វី ដែលអង្គការ មិនមែនរដ្ឋាភិបាល អាចចាប់ផ្តើម គិតអំពីយុទ្ធសាស្ត្រ ដែលពួកគេត្រូវការក្នុងរយៈពេលខ្លី ដើម្បីកសាង ប្រភេទចំណងទាក់ទងដែលពួកគេប្រាថ្នាចង់បាន ។

បង្កើតទស្សនៈមួយនៃអនាគតថ្នាក់ឃុំ

ជាងម្ភៃឆ្នាំកន្លងទៅ មន្ត្រីឃុំមិនបានមានតួនាទី ដឹកនាំនៅក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ មូលដ្ឋាន ច្រើនតែដោយសារ ពួកគេមិន ដែលមានធនធានដើម្បីបំពេញតួនាទីនេះ ។ តួនាទីនៃការដឹកនាំក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ នឹងជារឿងថ្មី ចំពោះមន្ត្រីឃុំ (នៅក្នុងគណៈកម្មការអភិវឌ្ឍឃុំ ឬក្រុមប្រឹក្សាឃុំ) ។ ពួកគេជាធម្មតានឹងចាប់ផ្តើមដោយ សមត្ថភាពទាបបំផុត ហើយប្រការនេះជាធម្មតានឹង កើនបទពិសោធន៍យ៉ាងឆាប់រហ័សបំផុត ។ គំនិត អំពីអ្វីដែលឃុំអាច ឬគួរតែធ្វើ នឹងប្រែប្រួលពីពេលមួយទៅពេលមួយ ។ ខាងក្រោមនេះជាគោលគំនិត មួយចំនួនដែលអ្នកធ្វើការងារ អង្គការមិន មែនរដ្ឋាភិបាល ប្រហែលជាគិតអំពីពេលពួកគេព្យាយាម បង្កើតទស្សនៈដំបូងមួយ នៃប្រភេទតួនាទីនិងការទទួល ខុសត្រូវដែលឃុំគួរតែមាន ។

តួនាទី នៃស្ម័គ្រឃុំ

ប្រសិនបើ ច្បាប់គ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលឃុំត្រូវបានអនុម័តតាមទម្រង់ថ្មីរបស់ខ្លួន ក្រុមប្រឹក្សាឃុំនឹងទទួលបាន ផងដែរ នូវការបំរើនៃស្ម័គ្រឃុំ ដែលបានតែងតាំងដោយក្រសួងមហាផ្ទៃ ។ តើមនុស្សប្រភេទណា ដែល អង្គការមិនមែនរដ្ឋា ភិបាលគិតថាអាចនឹងមានតំលៃសំរាប់ការងារនេះ ? វគ្គបណ្តុះបណ្តាលប្រភេទអ្វី ដែលក្រសួងមហាផ្ទៃ គួរតែផ្តល់ ដល់ពួកគេ? ពួកគេគួររស់នៅកន្លែងណា? ។

មុខងារទាក់ទងនឹងមូលនិធិអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន

មូលនិធិអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន គឺត្រូវបានគ្រោងទុកក្នុងពង្រៀងច្បាប់ឃុំ ហើយកំពុងត្រូវបានវិនិច្ឆ័យផងដែរ ក្នុង កម្មវិធីសីលាបរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល (សូមមើលខាងក្រោម) ។ ក្នុងទស្សនៈថ្មីនៃកម្មវិធីសីលាគណៈកម្មការអភិវឌ្ឍន៍ភូមិគឺត្រូវបានត្រួតពិនិត្យយ៉ាងប្រកៀកប្រកិតពេញទី ពីមន្ត្រីថ្នាក់ខេត្ត ។ លុយសំរាប់គំរោង ត្រូវបានចំណាយចេញពីគណៈនីធនាគារខេត្ត ចូលទៅក្នុងគណនីធនាគាររបស់អ្នកទទួលមេត្តា ដោយសែក កាលណា ការចំណាយ បានចុះហត្ថលេខាព្រមព្រៀងដោយប្រធានឃុំ ។ តើធ្វើបែបនេះគឺមានតុល្យភាពល្អ ចំណោមអ្នកចូលរួម ផ្សេងៗគ្នាឬតម្លៃទទួលបានលុយដែល គឺអាស្រ័យទៅលើពួកគេ ជាអ្នកលែងកបង្កើត ការចំណាយផ្ទាល់ខ្លួន របស់ពួកគេ ? បើសិនដូច្នោះ តើការអនុវត្ត បែបនេះគួរអោយចង់បានក្នុងរយៈ ពេលឆាប់ៗ ឬលុះត្រាតែនៅ ពេលវេលាខ្លះ ក្នុងពេលអនាគត? ។

ឃុំ និង ការយកពន្ធ

ឆ្លងកាត់ពេលវេលាមួយរយៈ ឃុំនឹងបង្កើតសិទ្ធិ និងការទទួលខុសត្រូវ សំរាប់ការប្រមូលពន្ធ ។ បច្ចុប្បន្ន មានហើយជាស្រេចនូវ ការប្រមូលពន្ធក្រៅផ្លូវការមួយចំនួន នៅក្នុងឃុំជាច្រើន ។ ការយកពន្ធ គួរតែផ្តល់ វិញ ជាសំណងនូវសេវាកម្ម : ប្រជាជន ដែលបង់ពន្ធគឺភាគច្រើនក្រោយមក ប្រហែលជាសកម្ម ក្នុងការ ធ្វើអោយប្រាកដថាសេវាសមរម្យត្រូវបានគេផ្តល់អោយ ។ ការប្រមូលពន្ធនៅមូលដ្ឋាន ពង្រីកវិសាលភាព នៃការពឹងផ្អែក របស់រដ្ឋការមូលដ្ឋានទៅលើប្រជាជនមូលដ្ឋាន ជាជាងពឹងផ្អែកលើថ្នាក់លើនៃ រដ្ឋាភិបាល ។

តើពន្ធ ប្រភេទអ្វី ដែលគួរតែឃុំមានសិទ្ធិ និងការទទួលខុសត្រូវក្នុងការប្រមូល? តើពួកគេត្រូវប្រើប្រាស់ សំរាប់អ្វី? អ្វី នឹងជាវិធីសាស្ត្រល្អបំផុតសំរាប់ផ្តល់ គណៈនេយ្យ និងពន្ធ សំរាប់ក្រៅផ្លូវការដែលមាន ស្រាប់ទៅក្នុងប្រព័ន្ធផ្លូវការ និងតម្លាភាព នៃការយកពន្ធនៅមូលដ្ឋាន? ។

មុខងារទាក់ទងនឹងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ

ពង្រាងច្បាប់គ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលឃុំ ផ្តល់អាទិភាពចំពោះតួនាទីរបស់ឃុំ នៅក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ និង ចាត់ចែងថវិកាអភិវឌ្ឍន៍ ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយមានចំនុចសំខាន់ដ៏ផ្សេងទៀត នៃអភិបាលកិច្ច ស្ថិតនៅក្នុងអ្វីដែល រដ្ឋការមូលដ្ឋានអាចដើរតួនាទីសំខាន់ ។ នៅផ្នែកមួយនៃពង្រៀងច្បាប់ បានសំដែងការរំកិលពួកសេចក្តីអំពីការថែទាំបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ ហើយនៅផ្នែកផ្សេងទៀត និយាយថាឃុំនឹងគ្មាន យុត្តាធិការ (អំណាចផ្លូវច្បាប់) កាន់កាប់ទៅលើព្រៃឈើទេ ។

តើអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនឹងចង់ឃើញឃុំមានតួនាទី នៅក្នុងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ រឺមាំឡើងទៅដល់កិរិយា? ក្នុងករណីណាដែល សហគមន៍សហការគ្រប់គ្រង គឺកំពុងតែត្រូវបានជំរុញអោយចំរើនឡើង តើវានឹងជាការប្រសើរសំរាប់ សហគមន៍ធ្វើកិច្ចសហការជាមួយក្រុមប្រឹក្សាឃុំ ឬ ជាមួយថ្នាក់បញ្ជារពិខាងលើនៃរដ្ឋាភិបាល

(ដូចជា ថ្នាក់ខេត្ត) ឬយ៉ាងណា? តើការគ្រប់គ្រង និងកិច្ចសហការផ្ទៃក្នុងរបស់ឃុំ អាចទៅរួចចំពោះករណី មួយចំនួន (ឧទាហរណ៍ដូចជា ផ្លូវទឹកដែលហូរកាត់ ៤ទៅ៥ឃុំ)? តើវានឹងគួរអោយប្រាថ្នាចង់បាន? ។

សំណួរទី១ និង សំណួរទី២

នៅក្នុងផ្នែកដីទំនេរនៃពិភពលោក លក្ខណៈសំខាន់ពិសេសជាច្រើននៃសង្គមស៊ីវិល គឺកំពុងបានពង្រីកទៅក្នុង រដ្ឋាភិបាល។ រដ្ឋការមូលដ្ឋានកំពុងភ្ជាប់បណ្តាញការងារ ស្វែងរកមូលធិពិម្ភាសំដៅនូវផ្សេងៗ និង កំពុងចូលរួម ក្នុងការ បញ្ចុះបញ្ចូល និងការតស៊ូមតិ។ តើអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនឹងស្វាគមន៍ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ ដែលមាន ឥរិយាបថបែបនេះ ឬពួកគេនឹងចូលចិត្តចង់អោយក្រុមប្រឹក្សាឃុំ មានតួនាទីដែលនៅមានតិរិច ហើយមានលក្ខណៈ ច្រើនជាប្រពៃណី ជាង? ។

ឃុំ និង អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល

តើអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ចង់អោយទំនាក់ទំនងរបស់ពួកគេជាមួយឃុំ ត្រូវបានដាក់កំរិតយ៉ាងដូចម្តេច? តើគួរតែមានច្បាប់ផ្លូវការ ឬ ច្បាប់ផ្លូវការសំរាប់តែថ្នាក់ខ្ពស់ ហើយក្រុមប្រឹក្សាឃុំ និង អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល គួរតែធ្វើកិច្ចព្រមព្រៀងថ្នាក់មូលដ្ឋានផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ពួកគេ ទៅតាមកាលៈទេសៈរបស់ខ្លួន?

បើសិនអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ដែលធ្វើការអភិវឌ្ឍន៍នៅមូលដ្ឋាន ចាប់ផ្តើមគិតអំពីបញ្ហាខាងលើឥឡូវនេះ ពួកគេ នឹងស្ថិតនៅក្នុងស្ថានភាពយ៉ាងល្អដើម្បីរួមចំណែកកិច្ចសន្ទនា ពេលពួកគេត្រូវបានអញ្ជើញអោយចូលរួមក្នុង បណ្តាញការងារ របស់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ដែលធ្វើការលើបញ្ហាគោលនយោបាយ និង ក្នុងកិច្ចពិភាក្សា ជាមួយរដ្ឋាភិបាល។ ផ្នែកបន្តរបន្ទាប់ទៀតនិយាយខ្លីៗទៅលើ របៀបរបៀបចំនៃអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលជាតិ ដែលប៉ុនប៉ង បញ្ចេញឥទ្ធិពលភាពទៅគោលនយោបាយរដ្ឋាភិបាល ស្តីអំពីវិមជ្ឈការ ដែលអាចកំពុងធ្វើក្នុង ពេលបច្ចុប្បន្ន។

ការរៀនសូត្រ អំពីកម្មវិធីសីលា

ហេតុអ្វីបានជាកម្មវិធីសីលាសំខាន់ចំពោះអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល?

ចាប់តាំងពីឆ្នាំ១៩៩៦ កម្មវិធីសីលាបានអនុវត្តក្នុងខេត្ត ពោធិសាត់ បាត់ដំបង បន្ទាយមានជ័យ សៀមរាប និង រតនៈគីរី។ សីលាត្រូវបានរៀបចំឡើងជា "ការដកពិសោធន៍គោលនយោបាយ ក្នុងអភិបាលកិច្ចវិមជ្ឈការ" មួយ។ ប្រការនេះអាចនិយាយបានថា ជាការបង្កើតគោលនយោបាយពិក្រោមឡើងលើមួយ។ ក្នុងពាក្យដីទំនេរ ភូមិ ឃុំ និងខេត្ត ដែលកម្មវិធីសីលាមាននៅក្នុងនោះចាប់ផ្តើមមានបទពិសោធន៍ជាមួយនិងវិមជ្ឈការ ហើយបន្តិចម្តងៗ លទ្ធផលនៃបទពិសោធន៍ទាំងនេះត្រូវបានពិភាក្សានៅថ្នាក់ជាតិ។ ដូច្នោះហើយ ពេលសីលាចាប់ផ្តើមមាននៅក្នុង ខេត្តនាឆ្នាំ១៩៩៦ កងកំលាំងកិច្ចការពិសេសរបស់សីលាដែលទទួលខុសត្រូវចាត់ចែងកម្មវិធីសីលា នៅឯថ្នាក់ជាតិ ទើបតែត្រូវបានបង្កើតឡើងក្នុងឆ្នាំ១៩៩៨ ទេ។

បច្ចុប្បន្នកម្មវិធីសីលា ផ្តល់គំរូដែលអាចទទួលយកបានយ៉ាងល្អបំផុត ដើម្បីបង្ហាញថា អភិបាលកិច្ចក្រោមច្បាប់ ឃុំថ្មី វាដូចជាអ្វី ។ ដូចគ្នានឹងកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍ផ្សេងទៀត សីលា បានទទួលបានជោគជ័យជាច្រើន ហើយជួបប្រទះ ការលំបាកក៏ច្រើនផងដែរ ។ វាមានសារៈសំខាន់ មិនមែនព្រោះតែវាល្អប្រសើរជាងកម្មវិធីផ្សេងទៀតនោះទេ ប៉ុន្តែ ដោយសារវាជាកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍មួយដែលបានផ្តោតទៅលើឃុំ ហើយដែលបានធ្វើជាគំរូ តួនាទីសំរាប់ថ្នាក់ឃុំ ក្នុងការងារអភិវឌ្ឍន៍ ។ ដូច្នោះ តាមរយៈការសិក្សាកម្មវិធីសីលា អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលអាចមើលឃើញផ្លូវ នៅក្នុងអ្វីដែលពួកគេ ប្រហែលជាមានតួនាទីដែលមានប្រយោជន៍ នៅក្នុងអភិបាលកិច្ចឃុំ នៅពេលកំនែទម្រង់ថ្នាក់ឃុំ បានអនុវត្តន៍ ។

និយាយម្យ៉ាងទៀត ផ្លូវមួយសំរាប់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលរៀនសូត្រអំពីការផ្លាស់ប្តូរ ដែលនឹងកើតមានឡើង ជាលទ្ធផលនៃកំនែទម្រង់ថ្នាក់ឃុំ គឺរៀនច្រើនអំពីអ្វីបាន និងកំពុងកើតមានឡើងនៅក្នុងឃុំដែលមានបទពិសោធន៍ នៃកម្មវិធីសីលាច្បាប់ហើយ ។ រំលងរយៈពេល ៥ឆ្នាំបន្ទាប់ទៀត កម្មវិធីសីលាគឺត្រូវបានពង្រីកតាមកាលៈទេសៈ ទៅគ្រប់ឃុំទាំងអស់ នៅក្នុង ខេត្តចំនួន ១៧ ។ អញ្ចឹង សំរាប់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលភាគច្រើន ការងាររបស់ ពួកគេនឹងបានចាប់ផ្តើមអនុវត្តន៍ក្នុងតំបន់សីលា នាអនាគតដ៏ខ្លីខាងមុខ ។

អ្វីជាគន្លឹះសំខាន់ជាងគេ នៃកម្មវិធីសីលា?

ការផ្តោតជាសំខាន់នៃកម្មវិធីសីលាគឺឃុំ ។ ស្នាដៃជាចម្បងនៃកម្មវិធីសីលា នៅថ្នាក់ស្រុក និងថ្នាក់ខេត្តបានទទួល ដោយអនុលោមតាម ការពង្រឹងសមត្ថភាពនៃមន្ត្រីថ្នាក់ខ្ពស់ទាំងនោះអោយគាំទ្រថ្នាក់ឃុំ ។ យន្តការបង្កើតឡើង ដោយឃុំណាមួយ បានសំរេចត្រូវបានហៅថា របៀបធ្វើផែនការនូវតាមមូលដ្ឋាន (LPP) ។ ជំហាននៃ របៀប ធ្វើផែនការនូវតាមមូលដ្ឋានរបស់សីលា គឺត្រូវភ្ជាប់ជាសេចក្តីបន្ថែមជាមួយរបាយការណ៍នេះ ។ ក្នុងសិក្ខាសាលានា ពេលថ្មីនេះ ទស្សនៈនៃរបៀបធ្វើផែនការនូវតាមមូលដ្ឋាន (LPP) របស់សីលាត្រូវបានបង្ហាញអោយដឹង ដូចខាងក្រោម:

"ឃុំមួយដែលគ្រប់គ្រងដោយប្រជាធិបតេយ្យ ជាឃុំដែល ប្រជាជន សង្គមស៊ីវិល វិស័យឯកជន និង អាជ្ញាធររដ្ឋាភិបាល ចូលរួមក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន ។ ឃុំចាត់ចែងការងារអភិវឌ្ឍន៍ យ៉ាងមាន តម្លាភាព សមធម៌ ប្រសិទ្ធិភាព ដើម្បីពង្រឹង សន្តិភាព និង យុត្តិធម៌ និងដើម្បីបង្កើតការរីកចំរើនជានិរន្ត នៅក្នុងជីវិតរស់នៅ របស់ប្រជាជន " ។

ចំណុចសំខាន់ជាងគេភាគច្រើននៃរបៀបធ្វើផែនការនូវតាមមូលដ្ឋាន (LPP) ជារៀងរាល់ឆ្នាំ ឃុំនីមួយៗ ត្រូវ លែងលក់ការងារសំរាប់អភិវឌ្ឍន៍ឃុំ (មូលនិធិអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន ឬ ហៅថា LDF) ។ វាជាការទទួលខុសត្រូវរបស់ឃុំ ក្នុងការពិភាក្សាជាមួយប្រជាជនក្នុងឃុំ ដើម្បីបង្កើតផែនការសំរាប់វិនិយោគលុយនេះ អាស្រ័យលើអាទិភាពរបស់ ប្រជាជនក្នុងឃុំ ។ ដូច្នោះតាមវិធីនេះ កម្មវិធីសីលា ត្រូវបានគេសង្ឃឹមថាជួយលើកស្ទួយកិច្ចសហការរវាងរដ្ឋ និង សង្គម ។

នៅពេលបច្ចុប្បន្នខេត្តនៅតែមានតួនាទីក្នុងការគ្រប់គ្រងយ៉ាងខ្លាំងនៅក្នុងដំណើរការផែនការមូលដ្ឋាន ។ គំរោងផែនការនានាត្រូវបាន ធ្វើ ទៅដោយឃុំ ទៅកាន់ខេត្តដើម្បី សុំការឯកភាពដូចគ្នានេះ ដែរគំរោងជាបុគ្គល ដែលឃុំមាន បំណងអនុវត្តន៍ ត្រូវតែមានការយល់ព្រមដោយខេត្ត (ខេត្តគ្រាន់តែមានសិទ្ធិ ធ្វើការបដិសេដន៍ការយល់ព្រមលើ មូលដ្ឋានបច្ចេកទេសប៉ុណ្ណោះ) ។ មូលនិធិអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ មិនត្រូវបានផ្តល់ទៅអោយឃុំ នៅដើមឆ្នាំ នោះទេ វាត្រូវ បានចំណាយដោយខេត្ត ទៅអោយអ្នកមេការបន្ត បន្ទាប់ពីគណៈកម្មការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ បានយល់ព្រមទៅលើគំរោង របស់ឃុំ ផ្ទុយទៅវិញ ស្រុកមិនមានតួនាទីគ្រប់គ្រងខ្លាំង នៅក្នុងកម្មវិធីសិលាទេ ប៉ុន្តែវាមានសារៈសំខាន់សំរាប់ផ្តល់ នូវការសំរេចសំរួល និងថែមទាំង ផ្តល់នូវការឧបត្ថម្ភគាំទ្រ និង សំរេចសំរួលខាងបច្ចេកទេស ។

ផ្នែកនៅសល់នៃផ្នែកតូច ត្រូវបានលើកឡើងនៅក្នុងចំណុចសំខាន់ៗ នៃ ដំណើរការផែនការមូលដ្ឋាន និងជាពិសេស សំរាប់ជាមធ្យោបាយដែលអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល អាចធ្វើការចូលរួម ចាប់ពីពេលនេះ ឬ ក៏ទៅអនាគត ។

គំរោងសមាហរណកម្ម ថ្នាក់ស្រុក

អាជ្ញាធរស្រុក ធ្វើការប្រជុំរៀបចំផែនការជារៀងរាល់ឆ្នាំ ដែលអោយឈ្មោះថា ជា ការប្រជុំសមាហរណកម្ម ។ ការ ប្រជុំនេះគឺដើម្បី ធ្វើការរួមបញ្ចូលគំរោងផែនការ អភិវឌ្ឍន៍ឃុំ ជាមួយគំរោងផែនការនៃមន្ទីរខេត្ត និង អង្គការក្រៅ រដ្ឋាភិបាលនានា ។ នេះគឺជាផ្តល់ឱកាស អោយ ឃុំនានា ធ្វើការស្វែងយល់ពីមន្ទីរខេត្ត និង អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល នានា អំពីសេវាអ្វី ដែលពួកគេមានបំណងផ្តល់នៅក្នុងឆ្នាំជាបន្តបន្ទាប់ខាងមុខ ដូច្នោះហើយ ដែល គំរោងឃុំមិនមាន ការជាន់គ្នាជាមួយអ្វី ដែលធ្លាប់បានលើកគំរោងផែនការរួចហើយ ដោយអ្នកផ្សេង ៗ ទៀត ។ ហើយគឺជាការផ្តល់ ឱកាសចំពោះ គ្រប់ថ្នាក់ដឹកនាំទាំងអស់ ធ្វើការពិភាក្សា នូវគំរោងផែនការ របស់ពួកគេ និងធានាថាមានការសម ហេតុផល និង មានការសមស្របក្នុងការពង្រីកការវិនិយោគ ចូលមកក្នុងស្រុក ។

លទ្ធផលនៃការប្រជុំនេះដោយមានការយកចិត្តទុកដាក់ពីមន្ទីរខេត្តនិងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនានា ធ្វើការផ្តល់នូវ សេវាពិតប្រាកដ នៅក្នុងឃុំ នៅក្នុងឆ្នាំ បន្តបន្ទាប់ ។

គំរោងផែនការសមាហរណកម្មថ្នាក់ស្រុកគឺជាផ្នែកមួយ នៃកម្មវិធីសិលា ដែលគ្រប់ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលទាំង អស់ត្រូវបានលើកទឹកចិត្តយ៉ាងសកម្មក្នុងការចូលរួម ។

គំរោងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ :

គំរោងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ គឺជាគំរោងផែនការបីឆ្នាំ ដែលវាត្រូវបានពិនិត្យ និងកែសម្រួលជារៀងរាល់ឆ្នាំប៉ុន្តែ ប្រព័ន្ធ
នៃការប្រមូលព័ត៌មាន បង្កើតឡើងជារៀងរាល់បីឆ្នាំ ម្តង ។ ដោយធ្លាប់ មានករណី ដែល អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល
ធ្វើការអនុវត្តន៍គំរោង ដោយមានការចុះបញ្ជី នៅក្នុងគំរោងផែនការឃុំ និងថែមទាំងការចូលរួមចំណែក របស់
អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល ដែលកំពុងត្រូវបានប្រើប្រាស់ដោយការ រួមបញ្ចូលជាមួយធនធាននានា នៅក្នុងឃុំដើម្បី
ធ្វើការបំពេញទៅតាមគំរោងផែនការ ។ ហើយធ្លាប់មានផងដែរ នូវករណី ដែល អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលមានការ
ទទួលខុសត្រូវ ចំពោះ ការសំរបសំរួលនៅ ក្នុងដំណើរការរៀបចំផែនការមូលដ្ឋាន នៅក្នុងឃុំ ជាមួយការ បន្ថែម
តួនាទីបុគ្គលិករបស់ អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល ដែលទូទៅត្រូវបានធ្វើឡើងដោយ មន្ត្រីថ្នាក់ស្រុក(ត្រូវបានគេស្គាល់ថា
ជា អ្នកសំរបសំរួលថ្នាក់ស្រុក) ។

ដោយឡែកមានការតវ៉ាអំពីសមាជិកខ្លះនៃ គណៈកម្មការអភិវឌ្ឍន៍ភូមិ (CDC) ដោយសារ អ្នកសំរបសំរួលថ្នាក់
ស្រុក ពេលខ្លះ បានធ្វើការងារទាំងអស់ជំនួសពួកគេ ជា ជាងចំណាយពេលវេលា ធ្វើការបង្កាត់បង្រៀនពួកគេអោយ
ចេះធ្វើការ ។ ប្រសិនបើ អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល អាចធ្វើការកែសម្រួល នូវ សិទ្ធិ នៃការធ្វើទំនាក់ទំនងជាមួយ មន្ត្រី
ថ្នាក់ឃុំ និង អ្នកសំរបសំរួល ពួកគេប្រហែលជាអាចជួយបាននៅពេលដែលមានករណីនេះកើតឡើង ។

នៅក្នុងករណីដែល ការប្រជុំសមាហរណកម្ម និង គំរោងផែនការឃុំ ដោយមានឧទាហរណ៍រួចជាស្រេចនៃ
ការធ្វើការសហការ របស់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ដែល អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល នានាអាចរៀនបានអំពីពួកគេ ។
ពីរផ្នែកផ្សេងៗទៀតដែលអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលអាចមានតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការចាត់ទុកការចូលរួម ជាមួយ
គឺផ្នែកឯកជន និងផ្នែកផ្សេងៗទៀត ។ ខ្ញុំមិនបានដឹងអំពីគំរូ ដែលមានការពាក់ព័ន្ធរបស់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល
នៃប្រភេទនេះ ។

ការធ្វើការសហប្រតិបត្តិការជាមួយ ផ្នែកឯកជន និងការអនុវត្តន៍គំរោងនៅក្នុងកម្មវិធីសិស្ស

ស្ទើរតែគ្រប់ករណីទាំងអស់គំរោងដំណើរការផែនការមូលដ្ឋានត្រូវបានអនុវត្តដោយ អ្នកមៅការបន្ត ។ ទ្រឹស្តីដែល
ស្ថិតនៅពីខាងក្រោយ គឺថាវាមានការចាប់អារម្មណ៍ ដោយឡែកពីគ្នាដោយមនុស្សផ្សេងៗ គ្នា ។ ឧទាហរណ៍
គណៈកម្មការអភិវឌ្ឍន៍ភូមិ និងអ្នកភូមិខ្លួនឯង សាងសង់សាលារៀន ប៉ុន្តែនៅពេលបញ្ចប់ការសាងសង់ពួកគេដឹងថា
តំបូលគឺមានគុណភាពមិនសូវល្អ ពួកគេមានការស្ទាក់ស្ទើរក្នុងការធ្វើឡើងវិញ នូវការងារផ្ទាល់របស់ពួកគេ ។
ម្យ៉ាងវិញទៀត ប្រសិនបើ មានអ្នកមៅការបន្ត អ្នកភូមិ និងមន្ត្រីនៅក្នុងឃុំ បាន កំពុងតាមដានទៅលើការងារ
នៃអ្នកមៅការបន្ត ពួកគេប្រហែលជាធ្វើការទាមទារ អោយអ្នកមៅការបន្ត ធ្វើការរុះរើតំបូលហើយធ្វើវាអោយល្អ
ឡើងវិញ ។

នៅក្នុងប្រទេសខ្លះនៅលើពិភពលោកជានិច្ចកាលតែងតែមានឱកាសសំរាប់ធ្វើការពុករលួយ នៅពេលដែលថវិការដ្ឋត្រូវបានប្រើប្រាស់សំរាប់ជួលអ្នកម៉ៅការឯកជនបន្ត ។ ដោយមានការយល់ដឹងអំពីបញ្ហានេះ តើកម្មវិធីសិលាប្រឹងប្រែងរបៀបម៉េចដើម្បីប្រឆាំងជាមួយអំពើពុករលួយទាំងនេះ តើអ្នកម៉ៅការបន្ត និងមន្ត្រីនានាធ្វើយ៉ាងដូចម្តេចដើម្បីព្យាយាមគេចវេសពីច្បាប់ដើម្បីធ្វើការពុករលួយអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលអាចទទួលបាន នូវទស្សនៈសំរាប់ធានាថាថវិការដ្ឋត្រូវបានប្រើប្រាស់បានយ៉ាងប្រសើរ ។

ប្រព័ន្ធនៃកិច្ចសន្យាបានផ្តល់ឱកាសបន្ថែមទៀតនៅក្នុងផ្នែកឯកជន ។ គំរោងកម្មវិធីសិលាជាច្រើនមិនតំរូវអោយមានកោសលវិធីយបច្ចេកទេសកម្រិតខ្ពស់ទេ(ឧទាហរណ៍ ការសាងសង់អណ្តូងស្នប់, ផ្លូវសំរាប់បង្ហូរទឹក) ដោយវាប្រហែលជាអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលអាចជួយដល់ប្រជាជនក្រីក្រក្នុងការបង្កើតឡើង នូវក្រុមការងារផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ពួកគេដើម្បីធ្វើការអភិវឌ្ឍន៍ដល់មូលដ្ឋាន ។

អ្នកម៉ៅការបន្តត្រូវបានជ្រើសរើសដោយឆ្លងកាត់ការដេញថ្លៃជាសាធារណៈនៅក្នុងឃុំ ។ ដោយការសិក្សាអំពីដំណើរការនេះ អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលអាចស្វែងរកឃើញ នូវមធ្យោបាយដើម្បីជួយអោយដំណើរការនេះមានប្រសិទ្ធភាពក្នុងការធានាបាន នូវការសំរេចលទ្ធផលដ៏ល្អបំផុត ។ លក្ខណៈស្រដៀងគ្នានេះដែរ អ្នកម៉ៅការបន្តទាំងអស់ត្រូវតែចុះឈ្មោះដេញថ្លៃជាមួយអាជ្ញាធរខេត្ត (នៅក្នុងប្រទេសហ្វីលីពីន ឧទាហរណ៍ជានិច្ចកាលតែងតែមានអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលមានវត្តមាន នៅក្នុងគណៈកម្មការដែលទទួលខុសត្រូវក្នុងការយល់ព្រមផ្តល់ទៅអោយអ្នកម៉ៅការបន្ត)

អាជ្ញាធរខេត្តត្រូវបានតំរូវអោយធ្វើការសិក្សាផងដែរលើតំលៃទីផ្សារ ដែលត្រូវប្រើប្រាស់ដោយគំរោងកម្មវិធីសិលាហើយដែលអាចអោយពួកគេធ្វើការតាមដានតំលៃដែលត្រូវបានគិតតំលៃដោយអ្នកម៉ៅការបន្ត ហើយចំពោះបញ្ហានេះដែរជាមធ្យោបាយសំរាប់ការពារនូវអំពើពុករលួយ ។ ដោយមានការស្វែងយល់អំពីការសិក្សារបៀបនេះជាច្រើនដែលនឹងជួយអាជ្ញាធរខេត្តក្នុងការដឹកនាំពួកគេ និងអាចជាមធ្យោបាយផ្សេងៗទៀតដែលអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលអាចជួយដល់កម្មវិធីសិលា ។

ការចូលរួមរបស់ប្រជាជននៅក្នុងកម្មវិធីសិលា

ការសន្មតដ៏សំខាន់នៃការកែរទំរង់វិមជ្ឈការគឺថារដ្ឋាការមូលដ្ឋានមានការជិតសិទ្ធជាមួយប្រជាជនជាងអាជ្ញាធរខេត្តឬ រដ្ឋាភិបាលជាតិ ។ ទោះជាយ៉ាងណាការកំណត់នេះវាមិនទាន់មានលក្ខណៈពិតជានិច្ចកាលនោះទេប្រសិនបើប្រជាជន នៅក្នុងឃុំមិនស្គាល់អ្នកណាដែលស្ថិត នៅក្នុងគណៈកម្មការអភិវឌ្ឍន៍ភូមិរបស់ពួកគេ (ឬក៏ទៅអនាគតអ្នកណាដែលស្ថិត នៅក្នុងក្រុមប្រឹក្សាឃុំរបស់ពួកគេ) និងប្រសិនបើពួកគេមិនបានដឹងថាមានមូលនិធិសំរាប់ការ

អភិវឌ្ឍន៍ឃុំដែលជាលទ្ធផលរដ្ឋាភិបាលមិនបានចូលអោយបានក្រៀមដល់ពួកគេ^៨ ។ លើសពីនេះទៅទៀតប្រសិនបើ ប្រជាជនមិនដឹងថាពួកគេមានសិទ្ធិនឹងទទួលខុសត្រូវ ក្នុងការបញ្ចេញមតិអំពីបញ្ហាឃុំ នូវអ្វី ដែលពួកគេចង់បានឬក៏ ប្រសិន បើពួកគេ មានការអៀនខ្លាំងក្នុងការបញ្ចេញមតិ ឱកាស នៃការធ្វើវិមជ្ឈការនេះត្រូវបាន គេគិតថាទទួល លទ្ធផល បរាជ័យ ។

ការបើកឱកាសនេះចំពោះអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល រដ្ឋាភិបាលប្រហែលជាអាច (ទៅដល់) យ៉ាងជ្រៅនៅតាមឃុំ ប៉ុន្តែវាគ្មានប្រភពដែលធានាពិតប្រាកដថាមានទំនាក់ទំនងរវាងអ្នកដឹកនាំឃុំនឹងប្រជាជន ។ ឱកាសដែលមាន នេះគឺសំរាប់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលធ្វើការរៀបចំជាគណៈកម្មការដែលពួកគេអាច (ចុះទៅដល់) ឃុំដើម្បីធ្វើអោយ ពួកគេមានគោលបំណងច្បាស់លាស់ និងប្រើប្រាស់ឥទ្ធិពលនេះដើម្បីធ្វើការផ្តល់សេវានៅតាមមូលដ្ឋាន ។

ចំពោះអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលដែលបានអនុវត្តក្នុងការរៀបចំសហគមន៍និងផ្តល់អំណាចអោយសហគមន៍ ដូច្នោះ ក៏មានឱកាសផងដែរក្នុងការគាំទ្រអ្នកភូមិធ្វើការរៀបចំដោយខ្លួនពួកគេផ្ទាល់ ដែលធានាថាពួកគេយល់ច្បាស់លាស់ អំពីតំណាងរបស់ពួកគេនៅក្នុងឃុំ ។ ហើយលក្ខណៈស្រដៀងគ្នានេះដែរគំរោងថវិការដែលត្រូវឆ្លងកាត់មូលនិធិ អភិវឌ្ឍន៍ឃុំត្រូវបានតាមដានដោយអាជ្ញាធរចំនួនពីរ មួយនៅខាងលើ (ដោយមន្ត្រីថ្នាក់ខេត្តដែលធ្វើការត្រួតពិនិត្យ គុណភាព) និងមួយទៀតស្ថិតនៅផ្នែកខាងក្រោម (ដោយអ្នកភូមិ និងសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍ភូមិ ដែល ទទួលបានប្រយោជន៍ពីរចនាសម្ព័ន្ធនេះ) លើសពីនេះ អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលមានតួនាទីសំខាន់បំផុតក្នុងការជួយអ្នក ភូមិក្នុងការរៀនថាតើធ្វើយ៉ាងដូចម្តេចដើម្បីធ្វើការតាមដាន នូវការងារ និងជួយពួកគេដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍ពង្រឹងភាព ម្ចាស់ការនៃដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍ ។

ជាបន្ថែមទៀតក្នុងឱកាសដែលរៀបរាប់ខាងលើចំពោះ អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលពង្រឹង នូវតួនាទីរបស់ពួកគេនៅក្នុង មូលដ្ឋានក្នុងការទំនាក់ទំនង ជាមួយការគ្រប់គ្រង និងមានឱកាសថែមទៀតសំរាប់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល ទាំងពីរ ថ្នាក់មូលដ្ឋាននិងជាតិ ដែលជះឥទ្ធិពលដល់នយោបាយរបស់រដ្ឋាភិបាលលើការគ្រប់គ្រងមូលដ្ឋាន ។ ហើយផ្នែកបន្ទាប់ ទៀតផ្តោតទៅលើបញ្ហានេះ ។

អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និង ការចូលរួមនៅក្នុងការបង្កើតឡើង នូវនយោបាយវិមជ្ឈការ
ការរីកចំរើន នៃច្បាប់ និងការបង្កើតឡើងនូវនយោបាយកែទម្រង់ដីធ្លីបានបង្ហាញថាអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលមាន សក្តានុពលដើម្បីចូលរួមចំណែក នៅក្នុងការបង្កើតឡើង នូវនយោបាយរបស់រដ្ឋាភិបាល នៅក្នុងលក្ខណៈពិតប្រាកដ

^៨ មើល Biddulph,R,ភាពឯករាជ្យក្នុងការតាមដាន និងវាយតម្លៃនៃដំណើរការផែនការថ្នាក់មូលដ្ឋាន នៃកម្មវិធីសិលា របាយការណ៍បញ្ចប់ UNDP CARERE ទំព័រ៩៤៣-៤៥

មួយក្នុងប្រទេសកម្ពុជា^៥ ។ ភាពច្បាស់លាស់នៃនយោបាយនៅតំបន់ខុសៗគ្នាទទួល នូវឱកាស និងកាលបរិច្ឆេទផ្សេងៗ
គ្នា ។ ដូច្នេះវាមិនអាចមានសង្ឃឹមថា ការចូលរួមរបស់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលនឹងដូចគ្នានៅគ្រប់តំបន់នយោបាយ
ទាំងអស់នោះទេ ។ ទោះយ៉ាងណាវាត្រូវបានគេឃើញថា បទពិសោធន៍របស់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលក្នុងការកែទម្រង់
ដីធ្លីអាចផ្តល់នូវមេរៀនដ៏មានសារប្រយោជន៍ដូចជាការរៀបចំរបស់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលដើម្បីរៀបចំបង្កើតឡើង
នូវការចូលរួមចំណែករយៈពេលវែងក្នុងការបង្កើតឡើង នូវនយោបាយរបស់រដ្ឋាភិបាលនៅក្នុងតំបន់វិមជ្ឈការ និង
ការគ្រប់គ្រងនៅតាមមូលដ្ឋាន ។

ច្បាស់ជាងនេះទៅទៀតគោលបំណងរបស់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលអោយមានឥទ្ធិពលទៅដល់នយោបាយនឹងត្រូវ
ការបង្កើតឡើង នូវបណ្តាញការងារ គាំទ្រការផ្សព្វផ្សាយនៅតាមមណ្ឌលបោះឆ្នោតសំរាប់កំណត់ នូវគោលជំហរ
និងទស្សនៈទូទៅជុំវិញបញ្ហានេះតើពួកគេនឹងរៀបចំវេទនាសម្ព័ន្ធសហប្រតិបត្តិការរបស់ពួកគេរបៀបយ៉ាងដូចម្តេច?
ជាមួយរដ្ឋាភិបាលដើម្បីសំរេចការផ្លាស់ប្តូរនយោបាយ ។ ហើយបញ្ហាដែលពាក់ព័ន្ធនេះ គឺភាពជាអ្នកដឹកនាំ និងការ
សហប្រតិបត្តិការរវាងភ្នាក់ងារ និងភ្នាក់ងារ ដែលមិនបញ្ជាក់នៅក្នុងឯកសារនេះទេហើយវាផ្តោតទៅលើអ្វីដែល
អង្គការនីមួយៗអាចធ្វើបានក្នុងពេលឥឡូវនេះ ក្នុងការបន្ថែមការចូលរួមបង្កើតឡើង នូវយុទ្ធនាការសំរាប់សំរួល
យ៉ាងច្រើន ។

នាំមកនូវព័ត៌មាន ដែលពាក់ព័ន្ធ និង ខ័ណ្ឌ

តាមរយៈការបំពេញការងារដោយក្រុមការងារច្បាប់ដីធ្លី និងគំរោងសិក្សាដីធ្លីរបស់អង្គការ OxfamGB នៅក្នុង
ប្រទេសកម្ពុជាជួយក្នុងការរៀបចំច្បាប់ដីធ្លីថ្មីហើយថែមទាំងធ្វើការអភិវឌ្ឍន៍ ក្រៅពីនីតិវិធីរបស់តុលាការ ក្នុងការ
ការពារ ទំនាស់ដីធ្លីដែលបានទទួលសារៈប្រយោជន៍អំពីប្រព័ន្ធនៃការស្រាវជ្រាវលើបញ្ហាទាំងនេះ ។ ដោយបង្កើត
ឡើងនូវគណៈកម្មការប្តូរដីកាន់កាប់ក្នុងការស្រាវជ្រាវអង្គការមិនមែន រដ្ឋាភិបាលអាចនាំមកនូវចំណេះដឹងថ្មីនិងចំណេះ
ដឹងដ៏មានសារៈសំខាន់ទៅបញ្ចូលក្នុងការពិភាក្សារបស់ពួកគេជាមួយរដ្ឋាភិបាល ដែលនឹងជួយបំភ្លឺដល់នយោបាយនៃ
ការសំរេចចិត្តដែលនឹងទទួលបាននូវការស្វាគមន៍សំរាប់ការចូលរួមដោយអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលនានា ។ ឱកាសដែល
មានពេលឥឡូវនេះចំពោះអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលដើម្បីកំណត់តំបន់សំខាន់ៗ សំរាប់ស្រាវជ្រាវ និងធ្វើការចាប់ផ្តើម
ដឹកនាំស្រាវជ្រាវនៅក្នុងតំបន់ទាំងនោះ ។ ជាការពិត "ការស្រាវជ្រាវ" នៅក្នុងអត្ថន័យនេះមានន័យថា ប្រព័ន្ធនៃ
ការរៀបចំឯកសាររបស់ អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលអ្វីដែលពួកគេបានដឹងរួចទៅហើយ ។

លក្ខណៈស្រដៀងគ្នានេះដែរ រដ្ឋាភិបាល នឹងមានការលើកទឹកចិត្តជាច្រើនក្នុងការធ្វើការពិភាក្សាជាមួយអង្គការ
មិនមែនរដ្ឋាភិបាល អំពីនយោបាយកែទម្រង់ប្រសិនបើអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលបានបង្ហាញនូវបទពិសោធន៍និងជំនាញ

^៥ សូមមើលមាត្រា ដែលសរសេរឡើងដោយ Ok Serei Sopheak បោះពុម្ពក្នុងខែសីហាឆ្នាំ ២០០០នៃការអភិវឌ្ឍន៍ (CDRI)

ការក្នុងតំបន់នៃការធ្វើវិមជ្ឈការនៅក្នុងរដ្ឋការមូលដ្ឋាន ។ ការផ្តល់នូវបញ្ហាទាំងអស់នេះវាជាបញ្ហាថ្មីសំរាប់ប្រទេស
កម្ពុជា ។ វាអាចមានសារៈសំខាន់ចំពោះអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាក្នុងការជ្រើសរើសបុគ្គលិកឬ ក៏ទីប្រឹក្សាពី
បណ្តាប្រទេសផ្សេងៗដែលមានបទពិសោធន៍ធ្វើការជាមួយរដ្ឋការមូលដ្ឋាន នៅក្នុងប្រព័ន្ធវិមជ្ឈការ ។ បញ្ហាទាំង
នេះអាចរួមបញ្ចូលក្នុងការជ្រើសរើសសមាជិកក្រុមប្រឹក្សា មូលដ្ឋាន ឬក៏អតីតសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាមូលដ្ឋានមកពី
ប្រទេសដូចជា៖ ឥណ្ឌា, ហ្វីលីពីន, ម៉ាឡេស៊ី និង អូស្ត្រាលី ។

បង្កើតទស្សនៈមួយនៃតួនាទី របស់ថ្នាក់ឃុំ

ដូចដែលអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលបានធ្វើការនៅក្នុងថ្នាក់មូលដ្ឋានដែលត្រូវការអភិវឌ្ឍន៍ នូវទស្សនៈឃុំក្នុងការគ្រប់
គ្រងរបស់ប្រជាជនកម្ពុជាក្នុងពេលអនាគត ។ អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលបានកំពុងស្វែងរក នូវឥទ្ធិពលនយោបាយ
ជាតិដែលត្រូវតែមានលក្ខណៈដូចគ្នា ។ ដែលបញ្ហានេះវានឹងមានសារៈសំខាន់ទៀតនៅក្នុងថ្នាក់ជាតិ ដែលអង្គការក្រៅ
រដ្ឋាភិបាលអាចត្រូវបានគេឃើញថា គ្រាន់តែជាការបង្កើតឡើងនូវបញ្ហាសំបាកប្រសិនបើពួកគេមិនអាចបញ្ចេញនូវ
គោលជំហរទស្សនៈច្បាស់លាស់ទៅលើបញ្ហាពាក់ព័ន្ធដែលពួកគេបានជំទាស់ ។ ទស្សនៈទូលំទូលាយ និងសមស្របគឺ
គ្រាន់តែ ជាការនាំទៅកាន់ការលេចឡើងជាមួយ នូវការសំយោគនៃ៖

- ការស្វែងរកពីការស្រាវជ្រាវក្នុងប្រទេសកម្ពុជា
- ការបញ្ចេញទស្សនៈច្បាស់លាស់ដោយអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា
- បទពិសោធន៍នៃបណ្តាប្រទេសផ្សេងៗ

ទោះបីជាយ៉ាងណានៅក្នុងដំណាក់កាលនេះការស្វែងរករបស់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលនូវឥទ្ធិពលនយោបាយជាតិអាច
ចាប់ផ្តើមបង្កើតឡើងនូវគំនិតផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ពួកគេនិងសង្ឃឹមតែពួកគេធ្វើយ៉ាងដូចម្តេចដើម្បីបញ្ចូលនូវគំនិតផ្សេងៗ
អោយមានការគាំទ្រជាទូទៅមួយ ។

ស្វែងយល់ពីរបៀប និងកំរិតនៃការគាំទ្រចំពោះការដោះដូរថ្នាក់ឃុំ

ប្រសិនបើ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលធ្វើការពិភាក្សាជាមួយរដ្ឋាភិបាលអំពីវិមជ្ឈការ និងការកែទម្រង់ឃុំវាមានសារៈ
សំខាន់ដែល ពួកគេយល់ដល់ការពិភាក្សានយោបាយ ដែលនឹងបញ្ចូលទៅក្នុងការពិភាក្សារបស់រដ្ឋាភិបាល ។
រដ្ឋមិនមានទស្សនៈរួមគ្នាតែមួយនោះទេ ដោយមានគណៈបក្សផ្សេងៗគ្នានៅក្នុងរដ្ឋាភិបាល ហើយនៅក្នុងគណបក្ស
នយោបាយមួយមានក្រុមនិមួយៗផ្សេងៗគ្នា និងថែមទាំងក្រសួងផ្សេងៗគ្នាមានការចាប់អារម្មណ៍ខុសៗគ្នា ។ ជា
លទ្ធផលតួនាទីរបស់រដ្ឋាភិបាលគឺមិនបានធ្វើអោយប្រសើរឡើងវិញដោយគ្មានការផ្លាស់ប្តូរ ។ គោលបំណងរបស់
អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលដែលជះឥទ្ធិពលដល់រដ្ឋាភិបាលត្រូវតែចំណាយពេលវេលាដើម្បីស្តាប់សមាជិករដ្ឋាភិបាល និង
វិភាគរកហេតុផលផ្សេងៗដែលស្ថិតនៅពីក្រោយតួនាទីផ្សេងៗគ្នាដើម្បីធ្វើការអភិវឌ្ឍន៍ក្នុងការស្វែងយល់ពីតម្រូវការ
នៃ ឱកាសដែលមាន ។

ឧទាហរណ៍ នៅពេលមានការវិភាគហេតុផលសំរាប់ការបោះឆ្នោតឃុំ អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលអាចប្រៀបធៀបរវាង ថ្នាក់ឃុំ និងថ្នាក់ខេត្ត ។ ហេតុអ្វីថ្នាក់ខេត្តត្រូវបានគ្រប់គ្រង និងតែងតាំងដោយរដ្ឋ ហើយមានការបែងចែក រវាង គណៈបក្សសំខាន់ៗ ? ហេតុអ្វីវិធីសាស្ត្រដូចគ្នាមិនត្រូវបានប្រើប្រាស់សំរាប់ថ្នាក់ឃុំ ? អ្វីគឺជានយោបាយ និងសារៈ ប្រយោជន៍ នៃការអភិវឌ្ឍន៍ក្នុងការបោះឆ្នោតថ្នាក់ឃុំ ? ប្រសិនបើសារៈប្រយោជន៍ទាំងអស់នោះ មានសារៈសំខាន់ ហេតុអ្វីបានជាពួកគេមិននាំទៅអោយមានការបោះឆ្នោតថ្នាក់ខេត្ត ?

លក្ខណៈសំខាន់ដោយឡែកប្រហែលជាតួនាទីរបស់អ្នកផ្តល់ជំនួយ និងស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិ (IFIs) ។ អ្នកផ្តល់ ជំនួយ និងស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិខ្លះអាចប្រែក្លាយជាស្ថាប័នយ៉ាងសកម្ម នៅក្នុងតំបន់អភិវឌ្ឍន៍នយោបាយ ។ ពួកគេអាចទាមទារនយោបាយពិតប្រាកដ ពី រដ្ឋាភិបាលដោយមានលក្ខណៈក្នុងការផ្តល់ជំនួយ និងការអោយប្រាក់ខ្ចី ហើយបន្ទាប់មកពួកគេផ្តល់ នូវទីប្រឹក្សាបរទេសដើម្បីធ្វើការពង្រឹងនយោបាយជាភាសាអង់គ្លេស ។ ដូចជាការ ប្រព្រឹត្ត ការគំរាមគំហែង ដែលធ្វើអោយមានការដាច់ឆ្ងាយអំពីការសំរេចចិត្តពិតប្រាកដរបស់រដ្ឋាភិបាល ខុសអំពី ការលើកឡើងនៅក្នុងវេទិកាសាធារណៈ ។ អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលត្រូវការធ្វើការប៉ាន់ប្រមាណយ៉ាងប្រុងប្រយ័ត្ន នូវអ្វីដែលជាទំនាក់ទំនងរវាងរដ្ឋាភិបាល និងអ្នកផ្តល់ជំនួយមុនពេលចូលទៅកាន់ការពិភាក្សានយោបាយជាពិសេស នៅពេលមានការអញ្ជើញពួកអ្នកផ្តល់ជំនួយ និងស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិ ។ ជាការពិតប្រហែលជាតួនាទីរបស់ អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលនានាក្នុងការជួយបន្ថយល្បឿន នៃដំណើរការនយោបាយ និងធានាថា វាជាជំហាន រចនាបទ និងជាភាសាសមរម្យចំពោះរដ្ឋាភិបាល និងប្រជាជនកម្ពុជា ។

អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ប្រសិនបើពួកគេផ្តោតទៅលើការអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន នយោបាយជាតិ ឬ ក៏ទាំងពីរជា រឿយៗពួកគេមានទំនាក់ទំនងគ្នាយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយអ្នកផ្តល់ជំនួយរបស់ពួកគេ ។ ហើយឯកសារនេះមានការជំទាស់ ថា អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាត្រូវបានចាប់ផ្តើមគិត និងធ្វើសកម្មភាពពីពេលឥឡូវនេះ ក្នុងការរៀបចំសំរាប់ ផ្លាស់ប្តូរក្នុងការគ្រប់គ្រងនៅតាមមូលដ្ឋាន ។ វាប្រហែលជាអាចជួយដូច្នោះ ចំពោះអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលដែល ផ្តល់ជំនួយទាំងឡាយ ដើម្បីព្យាយាមទទួលយក នូវវិធានការទាំងឡាយដើម្បីគាំទ្រការរៀបចំដោយអង្គការក្រៅ រដ្ឋាភិបាលនានា ។

ការដាច់ទាក់ទងរបស់អង្គការប្រឆាំងប្រល័យ

ការប្រមើលជាមុននូវការប្រែប្រួល :

ការផ្លាស់ប្តូរក្នុងក្តីសង្ឃឹមមានន័យថា ការសង្ឃឹមផ្សេងៗគ្នាក្នុងការប្រើប្រាស់ធនធានទាំងពីរ មនុស្ស និង ថវិកា ។ ប្រសិនបើ អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលត្រូវបានជាប់គាំងលើកិច្ចព្រមព្រៀងជាមួយអ្នកផ្តល់ជំនួយដែលតំរូវអោយ គ្រប់

ពេលវេលារបស់ពួកគេទាំងអស់ត្រូវរៀបចំផែនការ និងគំរោងថវិកាត្រឹមត្រូវជាមុនសិនវាប្រហែលជាការលំបាក
សំរាប់ អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលក្នុងការធានាទៅតាមតំរូវ ក្នុងការចំណាយពេលវេលារៀបចំពួកគេសំរាប់ធ្វើការ កែទម្រង់
ថ្នាក់ឃុំ ។ វាប្រហែលជាមានឱកាសចំពោះអ្នកផ្តល់ជំនួយជាអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលដើម្បីជំរុញការផ្លាស់ប្តូរ
វិធីសាស្ត្រ នៃដៃគូ អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលរបស់ពួកគេ ។

គាំទ្រដល់បណ្តាញការងារ និង ការកសាងភាពស្របស្រួលគ្នា

ប្រសិនបើអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលបានបង្កើតឡើង នូវវេទិកាសំរាប់ធ្វើការងារនៅក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍នយោបាយថ្នាក់
ជាតិនៅទីនោះ នឹងត្រូវចំណាយពេលវេលា នៅក្នុងមូលដ្ឋានមួយ ទៅមូលដ្ឋានមួយទៀត និងពីមូលដ្ឋានទៅថ្នាក់
ជាតិ ។ បញ្ហាផ្សេងៗទៀតដែលអ្នកផ្តល់ជំនួយអាចចូលរួមចំណែកក្នុងបញ្ហានេះដោយបែងចែកព័ត៌មានអំពីការ
បង្កើតឡើងនូវច្បាប់ និងនយោបាយដោយការផ្តល់ឱកាសចំពោះ អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលធ្វើការទាក់ទងគ្នា ទៅវិញ
ទៅមកទៅលើប្រធានបទនៃការគ្រប់គ្រងមូលដ្ឋាន និងវិមជ្ឈការ ។

ការឆ្លើយតបសម្រាប់ស្ថានភាពដែលពាក់ព័ន្ធ

ដោយមានការខ្វះខាតនៃធនធានមនុស្សក្នុងប្រទេសកម្ពុជាដែលមានចំណេះដឹងទូលំទូលាយ និង មានបទពិសោធន៍
លើវិមជ្ឈការ និងគ្រប់គ្រងមូលដ្ឋាននៅតាមបណ្តាប្រទេសផ្សេងៗទៀត ។ អ្នកផ្តល់ជំនួយ ដែលជាអង្គការក្រៅ
រដ្ឋាភិបាលដែលមានមុខតំណែងផ្នែកនេះនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា (អាចជាទីប្រឹក្សារយៈពេលវែងឬការរៀបចំមុខងារ
ឬជាទីប្រឹក្សារយៈពេលខ្លី) គួរតែត្រូវផ្តល់នូវអត្ថិភាពដើម្បីទាក់ទាញអោយចូលមកធ្វើការនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា នូវ
មនុស្សរៀបរយនេះដើម្បីអោយពួកគេ អាចរួមចំណែកក្នុងការពិភាក្សាអំពីបញ្ហាឃុំ ។

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

ឯកសារនេះគ្រាន់តែផ្តល់ នូវការណែនាំខ្លីៗប៉ុណ្ណោះអំពីបញ្ហាខ្លះដែលពាក់ព័ន្ធជាមួយអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល និង
ការគ្រប់គ្រងឃុំនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ។ កាន់តែច្បាស់ទៅទៀតមានបញ្ហាជាច្រើនដែលត្រូវស្វែងយល់ និងពិភាក្សា
អំពីតួនាទី ការគ្រប់គ្រងវិមជ្ឈការ និងការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សាមូលដ្ឋាន ក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍នៅប្រទេស
កម្ពុជា ។

វិធីសាស្ត្រដ៏ទូលំទូលាយដែលបានលើកឡើងគឺភាពជាដៃគូមួយប្រសិនបើរដ្ឋ និងសង្គមស៊ីវិលធ្វើការរួមគ្នាអ្នកទាំង
ពីរអាចពង្រឹងនិងអាចទទួលបានផលប្រយោជន៍ ពីវិធីសាស្ត្រផ្សេងៗគ្នា និងធនធានផ្សេងៗទៀត ។ ម្យ៉ាងវិញទៀតការ
ប៉ុនប៉ងដោយអ្នកណាមួយ ធ្វើអោយខូចខាតភាគីផ្សេងៗទៀត វានឹងមានការខូចខាតដល់អ្នកទាំងពីរជាមិនខាន ។

ជាផ្នែកមួយចំពោះមូលហេតុនេះដោយឯកសារនេះបានផ្ដោតទៅលើតួនាទីឃុំ ក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍(ពីមុន និងក្រោយ ពេលបោះឆ្នោតថ្នាក់ឃុំ) និងមិនមែនតែទៅលើការបោះឆ្នោតរបស់ពួកគេនោះទេ ។ នៅពេលដែលមានការសំរេចចិត្ត អំពីការបោះឆ្នោតមានសារៈនោះ ពួកគេមានសារៈសំខាន់តិចជាងភាពជាដៃគូដែលត្រូវបង្កើតឡើងដោយ អង្គការ ក្រៅរដ្ឋាភិបាល និងរដ្ឋាការមូលដ្ឋានមុន និងក្រោយពេលបោះឆ្នោត ។ វាជាការចាប់អារម្មណ៍របស់រដ្ឋាភិបាល និង អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលចំពោះ អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលនានា និងរដ្ឋាការមូលដ្ឋានធ្វើការសហប្រតិបត្តិការដើម្បី សំរេចនូវការគ្រប់គ្រងដ៏ប្រសើរ ហើយថែមទាំងធានាថា នយោបាយមូលដ្ឋានត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយការអភិវឌ្ឍន៍ មូលដ្ឋាន ។

ឯកសារនេះបានបញ្ជាក់បន្ថែមពីសកម្មភាពដែលអាចត្រូវបានទទួលយកជាបន្ទាន់ របស់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល ដោយមិនពឹងផ្អែកទៅលើអ្នកផ្តល់ជំនួយ ឬក៏អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលផ្សេងៗទៀត ។ ប្រសិនបើមានគំនិតខ្លះដែល មានសារៈប្រយោជន៍សំរាប់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលមួយចំនួន និងប្រសិនបើមានឯកសារនេះជួយអោយអង្គការក្រៅ រដ្ឋាភិបាលរៀបចំបានយ៉ាងប្រសើរដើម្បីផ្លាស់ប្តូរទៅអនាគត នៅក្នុងការគ្រប់គ្រងឃុំ ឯកសារនេះនឹងបានសំរេចនូវ គោលបំណងរបស់វា ។ ការបង្កើតឡើង នូវភាពខុសគ្នានៅក្នុងថ្នាក់ជាតិ និងតំរូវអោយមានការជជែកពិភាក្សាគ្នា រវាងអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលនានា និងការយកចិត្តទុកដាក់សំរាប់សំរួល និងដឹកនាំ ។ ការងារនេះនឹងមានការងាយ ស្រួលច្រើន និងមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ប្រសិនបើអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលខ្លួនឯងបានចាប់ផ្តើមគិតនឹងធ្វើសកម្មភាពរួច ជាស្រេចក្នុងដំណើការរៀបចំសំរាប់ការផ្លាស់ប្តូរ ។

ឯកសារយោង:

Crook,R&J.Manor1998 **ប្រជាធិបតេយ្យ និងវិមជ្ឈការនៅក្នុងប្រទេសបួន៖ ឥណ្ឌូ . បង់ក្លាដេស . Cote D'voire និងហ្គាណា ។ រដ្ឋាភិបាលទូលំទូលាយនៃការទទួលខុសត្រូវរបស់រដ្ឋាភិបាល និងកិច្ចប្រជាធិបតេយ្យ ។ រដ្ឋ កាន់ណាតាការ នៅក្នុងប្រទេស ឥណ្ឌូ គឺទទួលបានជោគជ័យបំផុតនៅក្នុងបួនករណីនេះ ។**

ការព្យាយាមវិភាគក្នុងការប៉ះពាល់នៃវិមជ្ឈការនៅក្នុងប្រទេសបួន៖ ឥណ្ឌូ . បង់ក្លាដេស . Cote D'voire និងហ្គាណា ។ រដ្ឋាភិបាលទូលំទូលាយនៃការទទួលខុសត្រូវរបស់រដ្ឋាភិបាល និងកិច្ចប្រជាធិបតេយ្យ ។ រដ្ឋ កាន់ណាតាការ នៅក្នុងប្រទេស ឥណ្ឌូ គឺទទួលបានជោគជ័យបំផុតនៅក្នុងបួនករណីនេះ ។

Kilabo, C&D Johnson 1999, **ចេសយកម្ហូបដៃចិណោម? ការបង្កើនឡើងនូវភាពជាដៃគូក្នុងប្រទេសអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល រដ្ឋាភិបាល និងអ្នកផ្តល់ជំនួយ ។** ការអភិវឌ្ឍន៍ក្នុងការអនុវត្តន៍ភាគ ៩ លេខ៤ ទំព័រ ៤៥៦-៤៦១ Oxford

នេះគ្រាន់តែជាមាត្រាទៅលើប្រធានបទ នៃអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល និងវិមជ្ឈការ/ការគ្រប់គ្រងថ្នាក់មូលដ្ឋានដែលបានធ្វើការបោះពុម្ពជាទ្រឹស្តីនាំមុខទៅលើការអនុវត្តន៍ នៃការអភិវឌ្ឍន៍នៅក្នុងបួនឆ្នាំមុន ! ។ វាបានឆ្លុះបញ្ចាំងទៅលើបទពិសោធន៍នៃបណ្តាប្រទេសជិតខាង ក្នុងតំបន់សាកល្បង នៃការធ្វើវិមជ្ឈការនៅក្នុងប្រទេស អ៊ុប្លង់ដា ។ វាគឺជាមេរៀនដែលគួរអោយចាប់អារម្មណ៍ នៅក្នុងភាពជាដៃគូ ដែលអ្នកទាំងពីរ អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល និងរដ្ឋាភិបាលត្រូវតែគិតអំពីអ្វី ដែលពួកគេសង្ឃឹមក្នុងការរួមចំណែក និងអ្វីដែលពួកគេសង្ឃឹមថា ទទួលបានពីដៃគូរបស់ពួកគេ ។ ការព្រមាននៃគ្រោះថ្នាក់នៅពេលដែលអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលក្លាយទៅជាអ្នកទៅការបន្ត ។ គួរអោយកត់សំគាល់ថែមទៀតថាប្រសិនបើរដ្ឋាភិបាលថ្នាក់មូលដ្ឋានធ្វើអោយមានតម្លាភាពច្បាស់លាស់ វានឹងមានសារសំខាន់ចំពោះអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលអោយកាន់តែមានតម្លាភាពថែមទៀត ឧទាហរណ៍៖ ដោយការបែងចែកថវិការបស់ពួកគេ ។

Manor,J.1999, **សេចក្តីចូរយោធាយល់វិមជ្ឈការ** ធនាគារពិភពលោក វ៉ាស៊ីនតោន បង្កើតករណីថាគ្មានការភ្ជាប់គ្នាដែលអាចកំណត់បានរវាងវិមជ្ឈការ និងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រប្រក្របប្រជាធិបតេយ្យ និងបន្ទាប់មកធ្វើការពិភាក្សាអំពីកត្តាសំខាន់ៗ នៅក្នុងប្រសិទ្ធភាពនៃការកែទម្រង់វិមជ្ឈការ ។

Porter,D.,LRomeo&S.Saigal,2000 **ការបង្កើនឡើងនូវកម្មវិធីសិលា៖ វិធីសាស្ត្រនៃការងារជាដៃគូសំរាប់ប្រទេសអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល ។**

របាយការណ៍ទីប្រឹក្សាមកពី UNDP, UNCDF and IFAD ទៅលើការធ្វើវិមជ្ឈការនៃកម្មវិធីសិលាសំរាប់គាំទ្របេសសកម្មបង្កើតឡើង នូវកម្មវិធី ។ គំរោងគ្រប់ខ័ណ្ឌការងារគំរោងវិនិយោគ នឹងគោលការណ៍ភាពជាដៃគូសំរាប់ការបង្កើតឡើងវិញនៃកម្មវិធីសិលា ។ ការបញ្ជាក់សារៈសំខាន់នៃការពាក់ព័ន្ធរបស់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល(ទំព័រ

១៩-២០) ។ រួមបញ្ចូលទាំងក្រុមការងាររបស់កម្មវិធីសិលា ដែលបានដាក់ជូនទៅក្នុងការប្រជុំ C-G គំរោងនៃការ
ពង្រីកកម្មវិធីសិលារហូតដល់ ១៦ ខេត្ត និងក្រុងចំនួន ១ នៅ ៥ ឆ្នាំបន្ទាប់ទៀត(=៨៥% នៃឃុំនៅក្នុងប្រទេស) ។

**UNDP,CARRE 1999 ការណែនាំសំរាប់ដំណើរការផែនការមូលដ្ឋានរបស់កម្មវិធីសិលាសំរាប់ឆ្នាំ១៩៩៩ -២០០០
ការរៀបចំផែនការ និងវប្បនៃការអនុវត្ត ។**

ដូចជាផ្នែកនៃបំណងប្តូរ "ការសិក្សាស្រាវជ្រាវ" ទៅជា"គំរូ" ។ ដែលត្រូវបានផលិតឡើងជាឯកសារសំរាប់ទំរង់ការ
ណែនាំសំរាប់ដំណើរការរៀបចំផែនការមូលដ្ឋានរបស់កម្មវិធីសិលា ហើយឯកសារនេះមានជាភាសាខ្មែរផងដែរ ។

Stoker,G.Ed.2000. **ការរៀបចំធានារថាថ្មីនៃការគ្រប់គ្រងថ្នាក់មូលដ្ឋាន នៅក្រុងអង់គ្លេស**
វាមានការចាប់អារម្មណ៍ ព្រោះវាបានពិភាក្សាថ្មីៗ ទៅលើទ្រឹស្តីការអនុវត្តន៍ គ្រប់គ្រងថ្នាក់មូលដ្ឋានជាពិសេសការ
អភិវឌ្ឍន៍" ផ្លូវបីនៃការគ្រប់គ្រង (បន្ទាប់ពី-ឋានានុក្រម និង ទីផ្សារ) យោងទៅលើបណ្តាញការងារ ។

Turner,MandD.Hulme,1997. **ការបង្កើតការងារវប្បន្តនៃការគ្រប់គ្រងវប្បធាននិងការអភិវឌ្ឍន៍** MacMillan,London.
ការសរសេរដូចជា អត្ថបទសំរាប់ការអភិវឌ្ឍន៍ នៃនិស្សិតមិនទាន់បញ្ចប់ការសិក្សា នៅក្នុងមហាវិទ្យាល័យជំពូកទី៧
"វិមជ្ឈការនៅក្នុងរដ្ឋទ្រឹស្តីល្អប៉ុន្តែគ្មានការអនុវត្តន៍?" ទំព័រ១៥១-១៧៤និងជំពូកទី៩"ភាពដាច់ឆ្ងាយពីគ្នារវាងទីផ្សារ
និងរដ្ឋ:ការកើនឡើងនៃអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល" ទំព័រទី ២០០-២១៩ ដែលផ្អែកទាំងពីរមានការពាក់ព័ន្ធដោយ
ឡែកៗ ពីគ្នាក្នុងការពិភាក្សានេះ ។

TunerM, Ed,2000 **ទំនាក់ទំនងថ្នាក់មូលដ្ឋានកណ្តាល នៅក្នុងតំបន់ អាស៊ី, ឥណ្ឌូ, ហ្វីលីពីន**
ករណីសិក្សាតាមប្រទេសនៅក្នុងតំបន់ជាពិសេសសារៈសំខាន់នៃបទពិសោធន៍របស់ប្រទេសហ្វីលីពីន(វដ្តមានទាំងស្រុង)
និងប្រទេសបង់ក្លាដេស(អវិជ្ជមានទាំងស្រុង) និងផ្នែកខ្លះនៅក្នុងប្រទេសថៃគឺមានលក្ខណៈប្រសើរជាងបង់ក្លាដេស បន្តិច
ប៉ុន្តែគេបានស្នើឡើងថា ការអភិវឌ្ឍន៍បច្ចុប្បន្ន នៅក្នុងប្រទេសថៃប្រហែល ជាសមស្របបំផុតចំពោះប្រទេសកម្ពុជា ។
ធនាគារពិភពលោក ១៩៩៧ **ការផ្លាស់ប្តូររបស់វប្បធានវិភាគនៃការរាយការណ៍អភិវឌ្ឍន៍ វិភាគលោក ១៩៩៧**
ការបញ្ជាក់អំពី ទឹកនៃវិមជ្ឈការបច្ចុប្បន្ន នៅក្នុងការប្រកាន់យកយ៉ាងច្បាស់លាស់ នៃការអភិវឌ្ឍន៍សន្ទរកថា
ជាពិសេសទំព័រទី ១១០-១៣១ "ធ្វើអោយរដ្ឋមានការជិតស្និទ្ធជាមួយប្រជាជន" រួមបញ្ចូលទាំងរចនាសម្ព័ន្ធមិន
សមស្របដែលបញ្ជាក់ថាអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលគ្រាន់តែមាននៅក្នុងថ្នាក់មូលដ្ឋាន និងគ្មានតួនាទីនៅក្នុងការបង្កើត
នយោបាយជាតិ ។

ឧបសម្ព័ន្ធ : គំរោងនៃដំណើរការធ្វើផែនការមូលដ្ឋានរបស់កម្មវិធីសិលា

ដំណាក់កាលទី១: ការតំរង់ទិស នៃដំណើរការធ្វើផែនការមូលដ្ឋាន(LPP Orientation)

លទ្ធផល: ដំណើរការផែនការមូលដ្ឋាន យល់ព្រមដោយគណៈកម្មការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ (CDC) ក្នុងដំណាក់កាលនេះ សមាជិកគណៈកម្មការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំចូលរួមជាក្រុម នៅក្នុងឃុំសំរាប់ដំណាក់កាលដំបូងនេះពួកគេស្វែងយល់អំពីអ្វីជា រចនាសម្ព័ន្ធនៃការអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ហើយអ្វីគឺជា ដំណើរការផែនការនៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន និងអ្វីគឺជាទីកន្លែង តួនាទី និង ការទទួលខុសត្រូវរបស់ពួកគេផ្ទាល់នៅក្នុងកិច្ចដំណើរការ និងតើដំណើរការផែនការមូលដ្ឋានយ៉ាងដូចម្តេច ដែលអាច ទទួលបានផលប្រយោជន៍ក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ នៅក្នុងឃុំរបស់ពួកគេ? ។ ពួកគេកំណត់នូវសកម្មភាព និងការ អភិវឌ្ឍន៍គោលដៅរួម ហើយរៀបចំធ្វើការជាមួយភូមិភាព ។

ដំណាក់កាលទី២: កំណត់ភូមិអត្ថិភាព សំរាប់រយៈពេល៣ ឆ្នាំ

ផលិតផល: ភូមិត្រូវការអត្ថិភាព ៣ឆ្នាំ និងការបញ្ជាក់ទិន្នន័យដែលមាន:

គណៈកម្មការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ និងគណៈកម្មការអភិវឌ្ឍន៍ភូមិចុះទៅកាន់ភូមិ ធ្វើការពន្យល់អ្នកភូមិអំពី ដំណើរការផែន ការ ថ្នាក់មូលដ្ឋានតួនាទី និងការទទួលខុសត្រូវរបស់ឃុំ និងភូមិ ហើយនិងលទ្ធភាពទទួលបានផលប្រយោជន៍ នៃដំណើ ការ រៀបចំផែនការថ្នាក់មូលដ្ឋាន ។ ទាំងអស់គ្នារួមជាមួយអ្នកភូមិ ពួកគេធ្វើការផ្ទៀងផ្ទាត់ទិន្នន័យនិងរៀបចំកំណត់ កិរិយាអត្ថិភាពរបស់ភូមិ ។

ដំណាក់កាលទី៣: ការបង្កើតឡើងនូវគំរោងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ (CDP)

លទ្ធផល: ការបង្កើតឡើងនូវគំរោងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ថ្នាក់ឃុំរយៈពេលបីឆ្នាំដោយគណៈកម្មការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍ឃុំវិលត្រឡប់ទៅធ្វើការសំរេចជាចុងក្រោយនៃគំរោងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ថ្នាក់ឃុំ និងអ្វីដែល អ្នកភូមិបានរៀបចំនៅក្នុងដំណាក់កាលទីពីរ ។ គំរោងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ថ្នាក់ឃុំគឺបានផ្តោតទៅលើការរៀបចំឯកសារផែន ការនៅក្នុងឃុំ និងភាពពិតប្រាកដនៅក្នុងក្របខណ្ឌពេលវេលា ហើយជាមួយ និងវិស័យនីមួយៗ ដែលមានអត្ថិភាពខ្ពស់ បំផុតប៉ុណ្ណោះ ។ ការនាំផ្លូវទៅកាន់ការវិនិយោគនាពេលអនាគត ភូមិត្រូវបានគេចាត់ចំណាត់ថ្នាក់ដោយភាពក្រីក្រ ។

ដំណាក់កាលទី៤: សិក្ខាសាលាអំពីការធ្វើសមាហរណកម្មនៅថ្នាក់ស្រុក

លទ្ធផល: កិច្ចព្រមព្រៀងបណ្តោះអាសន្នពីអង្គការពាក់ព័ន្ធ និងអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលនានា សំរាប់ផ្តល់សេវាកម្ម ឬក៏ផ្តល់ខ្លះៗទៅអោយឃុំ ។ ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍ឃុំធ្វើការរៀបចំការប្រជុំបញ្ចូលគ្នាដោយធ្វើការជ្រើសរើស វិស័យនីមួយៗដែលមានអត្ថិភាពខ្ពស់បំផុតក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ ហើយអាចអនុវត្តបានយ៉ាងពិតប្រាកដក្នុងរយៈពេល មួយឆ្នាំ ។ ក្នុងពេលប្រជុំរួមគ្នានេះតំណាងក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍ឃុំដែលស្ថិតនៅក្នុងឃុំ និងធ្វើការចងចាំជាមួយ

អង្គការពាក់ព័ន្ធក្នុងការអនុវត្តគម្រោង អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល និងអង្គការអន្តរជាតិធានាអំពីការឧបត្ថម្ភ នៅក្នុងឃុំ របស់ពួកគេ ។

ដំណាក់កាលទី៥: ការបង្កើតផែនការវិនិយោគនៅក្នុងឃុំ (CIP)

លទ្ធផល: ការបង្កើតឡើង នូវផែនការវិនិយោគក្នុងឃុំ (CIP) ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍ឃុំធ្វើការប្រជុំគ្នាម្តងទៀតជា ក្រុមដោយប្រើប្រាស់តារាងបញ្ជីដែលផ្តល់អត្ថិភាពខ្ពស់បំផុត ដែលបានរៀបចំសំរាប់ការប្រជុំរួម (សូមមើលដំណាក់ កាលទី៤) និងធ្វើការវិនិច្ឆ័យសំរាប់ប្រភេទ នៃគម្រោងមូលនិធិអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន ហើយក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍ឃុំធ្វើ ការបែងចែក គម្រោងមូលនិធិអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន របស់ពួកគេដោយប្រើប្រាស់លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ ។ គម្រោងផែន ការវិនិយោគថ្នាក់ឃុំត្រូវបានរៀបចំ និងរួមបញ្ចូលទាំងផែនទី នៃទីតាំងសកម្មភាព សំរាប់ឆ្នាំបន្ទាប់ទៀត ។

ដំណាក់កាលទី៦: ការរៀបចំគម្រោងសំណើ

លទ្ធផល: ធ្វើអោយមានសុពលភាពគម្រោងស្នើសុំ ជាមួយការប៉ាន់ប្រមាណតំលៃ និងគម្រោងផែនការច្បាស់លាស់ ព្រមទាំងការចូលរួមរបស់ថ្នាក់មូលដ្ឋាន ។

ដំណាក់កាលទី៧: ការវាយតំលៃគម្រោង

លទ្ធផល: លិខិតបញ្ជាក់ពី គណៈកម្មការប្រតិបត្តិនៃគណៈកម្មការអភិវឌ្ឍន៍ជនបទខេត្ត (RDC) អនុញ្ញាតិអោយឃុំ ដំណើរការក្នុងការដេញថ្លៃ ។

ដំណាក់កាលទី៨: ការដេញថ្លៃ និង ការរៀបចំគម្រោងកិច្ចព្រមព្រៀង

លទ្ធផល: គម្រោងកិច្ចព្រមព្រៀង

ដំណាក់កាលទី៩: ការឯកភាពលើគម្រោងកិច្ចព្រមព្រៀង

លទ្ធផល: ការចុះហត្ថលេខាលើ គម្រោងកិច្ចព្រមព្រៀង

ដំណាក់កាលទី១០: ការអនុវត្តន៍ គម្រោង

លទ្ធផល: ការបញ្ចប់គម្រោង នៅក្នុងកំរិតបច្ចេកទេសល្អជាស្តង់ដារ តាមកិច្ចព្រមព្រៀងមួយ

ដំណាក់កាលទី១១: សិក្ខាសាលាធ្វើការឆ្លុះបញ្ចាំងឡើងវិញ របស់ គណៈកម្មការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ

លទ្ធផល: ការវិភាគ(SWOT)រកចំណុចខ្លាំងចំណុចខ្សោយនៃដំណើរការផែនការមូលដ្ឋាន(LPP)

**Decentralisation and Commune Council Reforms:
Immediate Opportunities for Cambodian NGOs**

Oxfam

Robin Biddulph

Oxfam GB

Phnom Penh

December 2000

Summary

The purpose of this short piece is to help NGOs to think about what they could do now to prepare for changes relating to decentralisation and commune level reform. It is primarily written for Cambodian development NGOs working at local level, and also for Cambodian NGOs that wish to influence national government policies.

A commune election law and a commune administration law are due to be debated by the National Assembly. These drafts envisage the establishment of Commune Councils in every commune in the country. Other government documents have identified commune councils as the 'primary agent of local development'.

These reforms will change the environment for local development in Cambodia. It is not yet clear how the changes will affect NGOs. Neither is it clear what opportunities there will be for NGOs to influence the changes. This paper suggests that for NGOs to adapt successfully and also to take opportunities to influence decentralisation policy formulation it will be necessary for them to prepare their ideas and strategies so that they can react when opportunities arise.

A number of NGOs are already forming alliances and networks to anticipate and influence commune reforms. In addition to participating in NGO networks, there are other things that NGOs can do now to prepare for the creation of commune councils. Some NGOs will already have thought deeply about these issues and this paper will not offer much to them. For others who are just starting to think about commune governance it is hoped that the ideas and suggestions may be of use. In summary, the suggestions are:

For local development NGOs:

- Strengthen relationships with current commune officials and politicians.
- Begin to develop ideas about the responsibilities that communes could and should have.
- Understand the role of the Seila programme within the province where the NGO works and within national decentralisation reform.

For NGOs who wish to contribute to policy formulation

- Acquire information and expertise which government policy-makers would find useful
- Begin to develop a vision of the role of the commune within Cambodian governance.
- Develop a good understanding of who supports what ideas within the government with regard to commune reform.

The paper concludes by noting that government and NGOs have many common goals with regard to decentralisation and commune reform. It is therefore hoped that the non-confrontational, consensus-building approach that has thus far proved successful in land reform advocacy in Cambodia may also be adopted in relation to commune reform advocacy. Campaigns might give particular emphasis to "Local Governments and Local NGOs Co-operating to Achieve Good Governance" and "Making Sure that Development Dominates Local Politics"

DECENTRALISATION AND COMMUNE COUNCIL REFORMS: IMMEDIATE OPPORTUNITIES FOR CAMBODIAN NGOS	1
SUMMARY	2
<i>For local development NGOs:</i>	2
<i>For NGOs who wish to contribute to policy formulation</i>	2
BACKGROUND TO DECENTRALISATION AND COMMUNE REFORM IN CAMBODIA	4
<i>Benefits of Decentralisation – Theory</i>	4
<i>Current Legislation</i>	5
<i>Current Policy Formulation</i>	5
<i>Current NGO Responses</i>	6
REASONS FOR CAMBODIAN NGOS TO TAKE ACTION NOW	6
<i>Opportunities</i>	7
<i>Threats</i>	7
LOCAL DEVELOPMENT NGOS AND COMMUNE REFORM	8
<i>Strengthening Relations with Commune Officials and Politicians</i>	8
<i>Developing a Vision of the Role of the Commune</i>	9
<i>Learning About the Seila Programme</i>	11
NATIONAL NGOS AND PARTICIPATION IN DECENTRALISATION POLICY FORMULATION	14
<i>Acquiring Relevant Information and Expertise</i>	14
<i>Developing a Vision of the Role of the Commune</i>	14
<i>Understanding the Nature and Extent of Support for Commune Reform</i>	15
IMPLICATIONS FOR NGO DONORS	16
<i>Anticipate Change</i>	16
<i>Support networking and consensus building</i>	16
<i>Recruit relevant expertise</i>	16
CONCLUSIONS	16
REFERENCES:	18
ANNEX: OUTLINE OF THE SEILA LOCAL PLANNING PROCESS	20
<i>Step 1: LPP Orientation</i>	20
<i>Step 2: Identify 3-year priorities of the village</i>	20
<i>Step 3: Commune Development Plan (CDP) Formulation</i>	20
<i>Step 4: District Integration Workshop</i>	20
<i>Step 5: Commune Investment Plan (CIP) Formulation</i>	20
<i>Step 6: Project Proposal Preparation</i>	20
<i>Step 7: Project Appraisal</i>	21
<i>Step 8: Bidding and Project Agreement Preparation</i>	21
<i>Step 9: Project Agreement Approval</i>	21
<i>Step 10: Project Implementation</i>	21
<i>Step 11: CDC Reflection Workshop</i>	21

Background to Decentralisation and Commune Reform in Cambodia

Benefits of Decentralisation¹ – Theory

One principle of decentralisation is called the subsidiarity principle. According to this idea, any function of government should be devolved to the lowest possible level unless there is a good reason why it should be done by a higher level of government.

The advantage of giving more responsibilities to lower levels of government is that this makes government 'closer to the people'. This is expected to lead to more effective development because of the following advantages:

- A local government will know the local situation better and therefore will be able to make a decision based on what local people need. A provincial or national government may not know the local situation so well.
- A local government will be better-known by the people, and therefore the people will be able to hold it accountable. For example, if workers from the province or from Phnom Penh come to build a school and use bad wood the people may find it difficult to contact the people responsible. If the workers are sent by the commune it is easier for the people to contact the commune and to solve the problem.
- A local government has more reasons to do good quality work. The children of local politicians and officials will have to go to the school that they build. Furthermore, when there is an election they are more likely to be elected if the school that they have built is good.

On the other hand, certain disadvantages may accrue due to decentralisation, for instance:

- Reduced central control. This may lead to conflicts, especially in countries where there are strong ethnic or cultural differences across regions. Reduced central control can potentially weaken the ability of the central government to implement macro-economic policy.
- Inequitable local politics. Although local governments are closer to the people, they are not necessarily more benign. Decentralisation may deliver power to local elites or strongmen.

While most governments and donor institutions support decentralisation, there is no evidence that decentralisation automatically results in increased democratisation or reduced poverty. Sometimes when central government decentralise it is not in order to achieve democratisation or poverty reduction but for other un-stated reasons. Sometimes a decentralised system requires more support than a centralised system and the reforms fail because the central government lacks the capacity to support the change. It is therefore important to study what is being decentralised, how it is being decentralised and why it is being decentralised.

---

¹ A distinction is normally drawn between decentralisation and deconcentration. Deconcentration refers to the devolution of responsibilities within the State hierarchy, whereas decentralisation devolves responsibilities to separately constituted local governments.

Current Legislation

A commune administration law has been approved by the Council of Ministers and is due to be debated by the National Assembly. It is currently being reviewed by the Standing Commission on Legislation of the National Assembly. This law makes provisions for Commune Councils to be elected by the population of the commune every five years. According to the draft Commune Administration Law each Commune Council will consist of between 5 and 11 members (depending on the size and location of the commune) and elections for the Commune Council will be held every five years (Articles 11 & 12²).

According to the draft law, the elected Commune Council will be responsible for governing the commune, and the Chairman of the Commune Council will be the commune leader. The Commune Council will also be responsible for conducting elections in all of the villages in the commune in order to choose village chiefs (Article 30).

Each Commune Council will also be given a commune secretary. The commune secretary will be appointed by the Minister of the Interior³. The Commune Leader will have the right to remove the Commune Secretary if the Commune Council supports that decision (Article 28).

According to the draft law Commune Councils will have responsibility for law and order, public services, public welfare, economic development, protection of the environment and natural resources and generally responding to the needs of the population (Article 43). The Commune Council will also be required to make a commune development plan during its first year of office and to review the plan every year (Articles 60-72). Each commune will also have a Commune Fund (Articles 77 & 78).

Many of the key details of the Commune Administration Law are due to be completed in later sub-decrees and are not in the main law.

Current Policy Formulation

At the same time that specific legislation is in the process of being passed the government is also planning to develop a broader policy framework for decentralisation. A document prepared for the 4th Consulting Group meeting between government and donors suggested that a policy framework for decentralisation would be prepared 'in full consultation with stakeholders' by May 2001 and that commune administration and electoral laws will be reviewed in the light of that policy during the following two to three years⁴.

---

² Law on Administration of Communes (Khum/Sangkat) - references and quotes relate to an English language translation of the second draft submitted to the National Assembly on 13 June 2000. The assistance of NGO Forum in providing a copy of that translation is gratefully acknowledged.

³ The commune secretary is therefore a deconcentrated official, working with a decentralised authority, the Commune Council.

⁴ Royal Government of Cambodia Council for Administrative Reform "Administrative Reform and Good Governance" May 2000 (English language).

Current NGO Responses⁵

Some NGOs are already taking action, especially with a view to influencing national policies.. The NGO Forum Women Working Group has co-operated with election monitoring groups regarding lobbying for provisions ensuring the participation of women on commune councils. Women for Prosperity has also organised workshops to encourage women's participation as candidates in the elections. The NGO Forum Civil Society Working Group organised a workshop on Decentralisation with speakers from Royal Government of Cambodia, national and international organisations involved in decentralisation in Cambodia and international speakers. NGO Forum also formed an adhoc working group which met a number of times during 1999-2000 to prepare a response to the Commune Administration Law: a paper prepared by this group was included in the NGO Statement to the CG Meeting and a more detailed article-by-article response was sent to the relevant commission at the National Assembly. Most work on the Commune Council Election Law has been done by the election monitor groups Comfrel, Coffel and Nicfec. A Committee to Prevent Conflict During the Commune Council Elections (COPCEL) has been bringing together government officials, NGOs and political parties on a monthly basis to discuss preparations for the elections, meeting under the auspices of the Cambodian Centre for Conflict Resolution at CDRI. A group of local NGOs, SILAKA, Vaddanak, Star Kampuchea, and Sante Sena has commissioned a study on how these NGOs could provide training to Commune Councils.

A group of 16 NGOs have formed the Commune Council Support Project and a Team Leader⁶ has been appointed for an initial six month phase commencing 1st December 2000. The consultant will both map existing networks in Cambodia and draw lessons from other countries in order to suggest broad strategies for NGO support to Commune Councils.

A recent UNDP mission⁷ has suggested that there is 'enormous potential and need for the Royal Government to engage the NGO community in the decentralisation reform process' citing the following reasons:

1. NGOs have often been the only effective service deliverers in Cambodian rural areas.
2. NGOs account for 30-50% of the Technical Assistance expenditure in Cambodia.
3. Expenditure through NGOs is increasing rapidly.
4. Good NGO relations with line ministry departments and a skill base for training and facilitating of participatory planning and development.
5. NGOs are broadly united in a commitment to local empowerment and participatory policitics and development.

Reasons for Cambodian NGOs to take action now

During recent years it has been easy for NGOs to say 'we do development work and the local authorities do government work' and also to say that

---

⁵ This section has benefited from information provided by Mr Russell Peterson of the NGO Forum. Any faults or omissions are the responsibility of the author.

⁶ Mr David M Ayres who is based at the CIDSE Office in Phnom Penh, e-mail ccsp@bigpond.com.kh.

⁷ Porter, Romeo & Saigal pp19-20..

'we do development, which is different from politics: we do not do politics'. If Commune Councils are to be responsible for the planning of development and the provision of services in their communes the division of responsibilities will be less clear. If Commune Councils are to be elected in multi-party elections then the divisions between politics and development will also be less clear.

Whatever happens, there are going to be changes in the roles and behaviour of local authorities and therefore there will be changes in the relations between NGOs and local authorities. Recent academic literature on governance throughout the world suggests that local governance is not just the responsibility and power of local governments, but is the responsibility and power of local governments and local NGOs and People's Organisations working together. This is a new idea in Cambodia and therefore some advance thought is needed to imagine how responsibilities and powers in governance could be shared.

Opportunities

Potential benefits from decentralisation for NGOs include:

- Commune Councils may develop as local organisations with very similar concerns about local development to NGOs. 1600 local bodies which are part of the State could be a valuable ally in policy advocacy.
- Local NGOs seek to empower communities to have influence over decisions which affect them. Councils in every commune who have resources and whose job is to respond to the preferences of the people could make it easier for NGOs to have an empowering impact.
- If Government resources are allocated for local development this means that NGOs know that local development is not only dependent on NGO investments. This makes it much easier for NGOs to phase out of communities.

Threats

Broadly, there are two risks associated with decentralisation reforms that might negatively affect NGOs:

- That the Reforms may fail due to lack of support, leading the central government to take responsibilities away from communes and give them back to higher levels of government therefore losing the opportunities mentioned above. It has been suggested that NGOs themselves might be a factor in causing decentralisation reforms to fail if they do not support them.
- On the other hand, there is a threat to the independence of NGOs. If Commune Councils are responsible for being the 'primary agent of local development' in each commune they may expect to command both the government sector and the NGO (or voluntary) sector. It will therefore be important for NGOs to convince government at local and national level of the advantages for national development of having an active NGO sector in which NGOs have some freedom of action.

If NGOs think about these issues in advance and start to do their own research and build their own networks and relationships, there is more chance that they will be able to find a way to have an important role in local governance. The fourth section of this paper will look at how NGOs can prepare to influence policy-making. First, though, it will look at action which local development NGOs can take to prepare themselves for commune governance reforms.

Local Development NGOs and Commune Reform

Strengthening Relations with Commune Officials and Politicians

Needs and opportunities

In the future communes are going to have an increasingly important role in local governance, and especially in local development. Prior to the passage of the new commune laws that role will be fulfilled by existing commune authorities and, where they exist, by Commune Development Committees (ie existing commune staff working with elected VDC chiefs); after the passage of the laws and commune elections Commune Councils will fulfil that role. Clearly, therefore, there will be a need for NGOs to build partnerships with commune level institutions.

Communes and NGOs Learning from Each Other

At present many NGOs are good at paying the correct respects to commune chiefs and ensuring that they have appropriate working relationships with them. However, there may be much more that NGO staff could learn about the work of commune chiefs and much more that commune chiefs could learn about the work of NGOs that could benefit everyone in the future.

Many of the values to which NGOs subscribe relate to openness and accountability. Depending on the NGO and also on the commune officials, there may be opportunities for NGOs to demonstrate these values by inviting commune officials to learn more about their work. This could happen for instance by inviting a commune official to spend a week or two attached to the project, or more simply by inviting commune officials to an 'open day' where they could see project reports, records and accounts and gain insight into how the NGO manages its development activities. The most important formal learning processes that most NGOs undertake are evaluations (either external or internal). One practical way of sharing knowledge and ideas with commune officials would be to invite them to participate in teams which are evaluating the organisation's work. Similarly, if an NGO is participating in a study tour to another province, as well as villagers going to stay with villagers and development workers going to stay with development workers, the commune chief could be invited to go and stay with the commune chief in the other province.

If relationships are good, NGOs may also be able to learn more about the responsibilities of the commune chiefs: about the difficulties that they face and about the ideas they have for the future development of the commune.

Communes and NGOs Helping Each Other

While exchanging information is useful, relationships will only really get stronger when people start to help each other. There is an opportunity for NGOs and commune authorities to identify and achieve shared objectives. This is easily done in Seila areas where the commune's development plans identify opportunities for assistance, and where Commune Development Committees are often busy with development responsibilities and might be glad of help. The opportunity also exists, however, in non-Seila communes.

Clearly, many of the skills and networks that NGOs have could be of use to commune officials. For instance, NGOs often have good knowledge of different donors: how to approach them; what sort of projects they will

fund etc. Sharing this knowledge might cost an NGO nothing but might help create very good relations.

There may also be opportunities for NGOs to assist in election campaigns. This could help to stress that local governance and local politics is above all about development. For example, an NGO that works with old people could arrange for some small focus group discussions where the leading candidates from the different parties listen to small groups of old people talking about the concerns in their lives. (If there is a system of proportional representation this will be quite uncontroversial also, because the person at the top of each party list is likely to have a place on the council). Such activities could also be valuable in building links between the commune and the people, and especially in making sure that poor minorities (such as landless people, handicapped people, old people etc) are not forgotten by commune officials.

These different sorts of cooperation can be valuable both locally and nationally. At local level it can help to stress the importance of development within commune governance, and therefore the importance of different development workers (commune officials and NGOs) working with each other. At national level, if national legislators receive reports from local areas about the positive contributions that NGOs are making to local governance that will encourage them to develop legislation which creates opportunities for NGO participation.

While it is important to build relations with existing authorities, it is also important that NGO workers develop their own vision of what they would like the commune level of government to be responsible for. With that vision NGOs can start to think about the strategies they need in the short term to build the sort of partnerships that they wish for.

Developing a Vision of the Role of the Commune

Over the past twenty years commune officials have not had a leading role in local development, mainly because they have not had the resources to fulfil such a role. The role of leading development will therefore be new to commune officials (in Commune Development Committees or Commune Councils). They will usually start off with very low capacity and this will usually increase very quickly with experience. Ideas about what communes could or should do will therefore change over time. Below are some of the ideas that NGO workers might think about when they try to develop an initial vision of the sort of roles and responsibilities that communes should have.

The role of Commune Secretaries

If the Commune Administration Law is passed in its current form Commune Councils will also receive the services of a Commune Secretary appointed by the Ministry of Interior. What sort of people do NGO workers think would be valuable for this work? What sort of training should the Ministry of Interior give them? Where should they live?

Functions relating to Local Development Funds

Local Development Funds are envisaged in the draft commune laws, and are also being trialled in the Royal Government's Seila programme (see below). Within the current version of the Seila programme, Commune Development Committees are quite closely monitored by provincial officials. Money for the projects is paid from the provincial bank account into the contractor's bank account by cheque once payment is approved by the commune chief. Is this a good balance between

different participants, or should the communes receive the money which is due to them and be allowed to make their own payments? If so, is this desirable immediately or only at some time in the future?

Communes and Taxation

Over time communes will develop rights and responsibilities for tax collection. At present there are already some informal taxes collected by many communes. Taxes should be given in return for services: people who pay taxes are then more likely to be active in making sure that adequate services are provided. Local taxes also increase the extent to which a local government is dependent on the local population rather than dependent on higher levels of government.

What sort of taxes should communes have the rights/responsibilities to collect? What should they be used for? What will be the best strategy for transforming existing informal, secretive taxing and accounting into a formal and transparent system of local taxation?

Functions relating to Natural Resource Management

The draft Commune Administration Law gives priority to the commune's role in development planning and managing development funds. However, there are other important areas of governance in which local governments could play an important role. The draft law on the one hand mentions maintenance of the environment and natural resources and on the other hand says that communes will have no jurisdiction over forests.

To what extent would NGOs prefer to see communes have a stronger role in natural resource management? In cases where community co-management is being fostered will it be better for communities to cooperate with commune councils or with remoter levels of government (such as the province)? Would inter-commune cooperation and management be possible in some cases (for instance of a waterway that cuts through four or five communes)? Would it be desirable?

Representing the State; Representing the People

In other parts of the world many of the features of civil society are being extended into government. Local governments are networking, searching for funds from various donors and participating in lobbying and advocacy. Would NGOs welcome Commune Councils that behave in this way, or would they prefer that Commune Councils have a more traditional, limited role?

Communes and NGOs

How would NGOs like their relations with communes to be regulated? Should there be formal legislation, or should formal legislation be for higher levels and Commune Councils and NGOs should make their own local agreements according to their circumstances?

If local development NGOs start to think about the above issues now they will be in a good position to contribute to dialogue when they are invited to participate in NGO policy networks and in dialogue with the government. The following section looks, more briefly, at preparations that national NGOs wishing to influence government policies on decentralisation could be making now.

Learning About the Seila Programme

Why is Seila Important to NGOs?

Since 1996 the Seila programme has been implemented in the provinces of Pursat, Battambang, Banteay Meanchey, Siem Reap and Ratanakiri. Seila was designed as a 'policy experiment in decentralised governance'. This can be said to be a bottom-up policy development. In other words, the villages, communes and provinces in the Seila programme began experimenting with decentralisation and gradually the results of this experiment were discussed at national level. Hence, whilst Seila began in the provinces in 1996, the Seila Task Force which is responsible for managing Seila at the national level was only formed in 1998.

At present Seila provides the best available model to show what governance under the new commune laws might look like. Like other development programmes, Seila has had many successes and also had many difficulties. It is important not because it is better than other programmes, but because it is the one development programme that has focused on the commune and which has modelled a role for the commune in local development. By studying the Seila programme, therefore, NGOs can see ways in which they might have a useful role in commune governance once the commune reforms have been implemented.

In other words, one way for NGOs to learn about changes which will occur as a result of commune reform is to learn more about what has been happening in communes which already have experience of the Seila programme. Over the next five years the Seila programme is due to be extended to all communes in 17 provinces. Thus, for the majority of NGOs, their work will be being carried out in Seila areas in the near future.

What are the key features of the Seila Programme?

The main focus of the Seila programme is the commune. Seila's main achievements at district and provincial level have been with regard to strengthening the capacity of those higher levels to support communes. The mechanism by which commune development is achieved is called the Local Planning Process (LPP). The steps of the Seila Local Planning Process are attached as an Annex to this report. In a recent workshop, the Seila LPP vision was articulated as follows:

A democratically governed commune where people, civil society, private sector, and government authorities participate in local development. The commune manages development transparently, equitably, and efficiently to strengthen peace and justice and to make sustainable improvements in people's lives."

The most important feature of the LPP is that every year each commune is allocated a commune development fund (called an LDF or Local Development Fund). It is the responsibility of the commune to consult the population of the commune and to make a plan for investing this money according to the priorities of the commune population. In this way, therefore, Seila is expected to enhance cooperation between the state and society.

At present the Provinces still have a strong management role in the LPP. Plans are sent by the commune to the province for approval; likewise individual projects which the commune wishes to implement must be approved by the province (though the province only has the right to refuse approval on technical grounds). The commune development fund is not given to the commune at the beginning of the year, it is paid by the province to a contractor after the commune development committee

has approved the commune project. By contrast, the district does not have a strong management role in Seila, but is important for providing coordination and also technical support and facilitation.

The remainder of this sub-section highlights key features of the LPP and especially ways in which NGOs might be able to participate either now or in the future.

District Integration Plans

District authorities hold planning meetings every year called integration meetings. This is where commune development plans are integrated with the plans of provincial departments and NGOs. This gives an opportunity for the communes to learn from provincial departments and NGOs what services they intend to provide in the following year, so that commune projects do not duplicate what has already been planned by others. It is also an opportunity for all decision-makers to discuss their plans and to ensure that there is an equitable and appropriate spread of investment across the district.

The outputs of this meeting are undertakings from the provincial departments and the NGOs to provide certain services in the communes during the following year.

The district integration plan is the one element of the Seila programme which all NGOs are actively encouraged to participate in.

Commune Development Plans

The Commune Development Plan is a three-year plan. It is reviewed and updated annually, but systematic data collection occurs only once every three years. There have been cases of NGOs undertaking projects which are listed in the commune plans, and also of NGO contributions being used to in combination with commune resources in order to complete plans. There have also been cases where an NGO has taken responsibility for facilitating the LPP in a commune, with NGO staff taking on the roles that are normally fulfilled by district officials (known as District Facilitators).

A particular complaint of some commune development committee (CDC) members is that District Facilitators sometimes do all of the work for them rather than taking the time to teach them how to do the work. If NGOs can develop the right sort of relationships with commune officials and facilitators they may be able to assist in cases where this occurs.

In the cases of integration meetings and commune plans, therefore, there are already examples of NGO cooperation that other NGOs can learn from. Two other areas where NGOs might have an important role are with regard to participation by the private sector and participation by the constituents. I am not aware of existing models of NGO involvement of this kind.

Co-operation with the Private Sector – Project Implementation in Seila

In almost all cases Seila LPP projects must be carried out by contractors. The theory behind this is that it separates the interests of different people. For instance, if the VDC and the villagers themselves build a school, but when it is finished it is clear that the roof is not good enough they will be reluctant to undo their own work. On the other hand, if there is a contractor, and the villagers and commune officials are monitoring the work of the contractor, they will be more likely to demand that the contractor takes down the roof and rebuilds it correctly.

In any country in the world there are always opportunities for corruption when public money is used to hire private contractors. By learning more about how Seila tries to guard against such corruption and also about how contractors and officials try to avoid the rules and be corrupt, NGOs can get ideas for ensuring that public money is used for the public good.

The system of contracting also creates opportunities within the private sector. Many Seila projects do not require high levels of technical expertise (eg ring well construction, road culvert construction). It may be that NGOs can assist poor people to set up their own companies in order to do local development work.

Contractors are selected by communes through a public bidding process. By studying this process NGOs may again discover ways to help make sure that the process is effective in ensuring that the best outcome is achieved. Similarly, the contractors all have to be registered with the provincial authorities (In the Philippines, for example, there is always an NGO present on the committee which is responsible for approving contractors).

Provincial authorities are also required to carry out surveys of market prices of goods which are used in Seila projects. This enables them to monitor the prices which are being charged by contractors - again this is a way of preventing corruption. Learning about such surveys and helping the provincial authorities to conduct them might be another way that NGOs could assist Seila.

People's Participation in Seila

A key assumption of decentralisation reforms is that a local government is closer to the people than a provincial or national government. However, this assumption does not always hold true. If the people in a commune do not know who is in their Commune Development Committee (or in the future, who is in their Commune Council), and if they do not know that there is a commune development fund, then the government is not really closer to them⁸. Furthermore, if the people do not know that they have a right and a responsibility to tell the commune what they want, or if they are too shy to do so, the opportunities that decentralisation is supposed to yield may be lost.

This creates opportunities for NGOs. The government may be able to 'reach' as far as the commune, but it does not have the resources to really make sure that there are good relations between the commune and the people. An opportunity exists, therefore, for NGOs to organise communities such that they can 'reach up' to the commune in order to make their preferences clear and to exert influence of local service provision.

For NGOs that practice community organisation and community empowerment, therefore, there is an opportunity to support villagers to organise themselves and ensure that they make their wishes clear to their representatives at the commune. Similarly, projects funded through commune development funds are monitored both from the top down (by provincial officials who check the quality) and from the bottom up (by villagers and VDC members who will benefit from the infrastructure). There may therefore be an important role for NGOs in helping villagers to learn how to monitor work, and thereby assist them to develop a stronger sense of ownership of the development process.

---

⁸ see Biddulph, R. 1999 "Independent Monitoring and Evaluation of the Seila Local Planning Process Final Report", UNDP CARERE pp43-53

.In addition to the opportunities mentioned so far for NGOs to strengthen their position locally in relation to governance, there are also opportunities for both local and national NGOs to influence government policies on local governance. The next section addresses that issue.

National NGOs and Participation in Decentralisation Policy Formulation

The progress of legislation and policy formulation in Land Reform indicates that there is potential for NGOs to have some input into government policy making in certain conditions in Cambodia⁹. Clearly different policy areas contain different opportunities and difficulties, and therefore it cannot be expected that NGO participation will be the same in all policy areas. However, it appears that the experience of NGOs in land reform may provide some useful lessons as NGOs prepare to make a long-term contribution to government policy making in the areas of decentralisation and local governance.

Clearly, NGOs intending to influence policy will need to build up networks, a broad constituency of support for identified positions and consensus around how they will structure their cooperation with government in order to achieve policy changes. This relates to issues of leadership and inter-agency cooperation which are beyond the scope of this paper, which rather focuses on what individual organisations can do now in addition to participating in the building of a larger more coordinated campaign.

Acquiring Relevant Information and Expertise

Work by the Land Law Working Group and by the Oxfam GB Cambodia Land Study Project assisting in the preparation of a new land law and also in the development of out of court mechanisms to prevent land disputes has benefited from systematic research on these issues. By commissioning or conducting research, NGOs can bring new and important knowledge to their discussions with government which will help inform policy decisions and which will also earn respect for the contributions made by NGOs. Opportunities exist now, therefore, for NGOs to identify key areas for research, and to begin conducting research in those areas. In fact, 'research' in this sense may just mean NGOs systematically documenting what they already know.

Similarly, the government will have much more incentive to sit down and talk with NGOs about policy reform if NGOs have demonstrable experience and expertise in the areas of local government and decentralisation. Given that these are new fields in Cambodia, it may be important for Cambodian NGOs to recruit staff or advisors from other countries who have experience of working with local governments in decentralised systems. This could include recruiting local councillors or former local councillors from countries such as India, the Philippines, Malaysia and Uganda.

Developing a Vision of the Role of the Commune

Just as NGOs working at the local level need to develop a vision of the commune in future Cambodian governance, NGOs seeking to influence national policies must do the same thing. This will be doubly

---

⁹ See article by Ok Serei Sopheak in the September 2000 edition of the Cambodia Development Review (CDRI)

important at national level where NGOs might be seen as only creating difficulties if they cannot articulate a positive vision to which their arguments relate.

A broad and consistent vision is only likely to emerge with the synthesis of:

- Findings from research in Cambodia
- Visions articulated by local development NGOs in Cambodia
- Experiences of other countries.

However, at this stage NGOs seeking to influence national policies can begin to formulate their own ideas and anticipate how they can incorporate other ideas into a more broadly supported consensus.

Understanding the Nature and Extent of Support for Commune Reform

If NGOs are to engage in dialogue with government about decentralisation and commune reform it is important that they understand policy dialogue which is going on in the government. The State is not one whole with one idea: there are different political parties within the government, different factions within political parties, and also different ministries with different interests. As a result, the government's position is not fixed and unchanging. NGOs with ambitions to influence government must take the time to listen to members of the government and to analyse the reasoning behind different positions, in order to develop a realistic understanding of available opportunities.

For example, when analysing motivations for commune elections, NGOs might compare commune and provincial levels. Why, at provincial level, are governorships appointed by the state and divided between the two main political parties? Why has the same approach not been adopted at commune level? What are the political and developmental advantages of having commune elections? If those advantages are so important why have they not led to provincial level elections?

Of particular importance may be the role of donors and international finance institutions (IFIs). Donors and IFIs may in some cases become very active in the area of policy development. They may even demand certain policies from the government as conditions for grants and loans and then offer foreign consultants to draft those policies in English. Such behaviour threatens to alienate the government and drive real decision-making out of the public arena. NGOs need, therefore, to assess quite carefully what the relationship is between government and donors before entering into policy dialogue, especially at the invitation of donors and IFIs. There may, in fact, be a role for NGOs in helping to slow down the policy process and ensuring that it is in a pace, a style and a language that is appropriate to the government and people of Cambodia.

Cambodian NGOs, whether they focus on local development, national policies or both, often have a very close relationship with their donors. This paper has argued that Cambodian NGOs need to start thinking and acting now in preparation for changes in local governance. It may be helpful, therefore, for NGO donors to try and take measures to support preparations by NGOs.

Implications for NGO Donors

Anticipate Change

Anticipating change means anticipating different use of resources - both human and financial. If NGOs are locked into agreements with donors which require all of their time to be planned and accounted for in advance, it may be difficult for NGOs to respond to the need to spend time preparing themselves for commune reforms. There may therefore be an opportunity for NGO donors to encourage flexibility in the approaches of their NGO partners.

Support networking and consensus building

If NGOs are to establish platforms for engaging in policy development at national level there will need to be time spent in local to local and local to national communication. Anything that donors can contribute to this by sharing information about legislation and policy formulation and by creating opportunities for NGOs to communicate with each other on the subject of local governance and decentralisation.

Recruit relevant expertise

There is an acute shortage of people in Cambodia with extensive knowledge and experience of decentralisation and local governance in other countries. NGO donors with field positions in Cambodia (whether in long-term advisory or management functions or as short-term consultants) should prioritise the attraction into Cambodia of such people in order that they can contribute to dialogue about communes.

Conclusions

This paper offers only a very short introduction to some of the issues involving NGOs and commune governance in Cambodia. Clearly there is much more to be learned and discussed about the role of decentralised governance and elected local councils in the development of Cambodia.

Broadly, the approach suggested is one of partnership. If State and Civil Society work together, both can be strengthened, and both can benefit from the different approaches and resources of the other. On the other hand, any attempt by one to damage the other will certainly damage both.

Partly for this reason, the focus of this paper has been on the role of communes in development (before and after commune elections) and not on the elections themselves. While decisions about the elections are important, they are less important than the partnerships that are built between NGOs and local governments before and after the elections. It is in the Government's interest and in NGOs' interest for NGOs and local governments to co-operate in order to achieve good governance, and also to ensure that local politics are dominated by local development.

This paper has emphasised actions which can be taken by NGOs immediately and without depending on donors or other NGOs. If some of the ideas are useful for some NGOs, and if reading this helps NGOs to be better prepared for future changes in commune governance the paper will have achieved its purpose. Making a difference at national level will require dialogue between NGOs and careful coordination and leadership. This work will be much easier and more effective if

individual NGOs have already started to think and to act in preparation for change.

References:

Crook, R. & J. Manor 1998. **Democracy and Decentralisation in South Asia and West Africa - Participation, Accountability and Performance.**

An attempt at empirical analysis of the impact of decentralisation in four countries: India, Bangladesh, Cote D'Ivoire and Ghana. Indicators are (broadly) responsiveness of government and degree of democracy. Karnataka State in India is the most successful of the four cases.

Kilabo, C & D. Johnson 1999. **Mission Impossible? Creating partnerships among NGOs, governments and donors.** Development in Practice Vol 9 No4 pp456-461. Oxford.

This is the only article on the subject of NGOs and decentralisation/local governance published in the leading academic article on development practice in the past four years! It reflects on the experience of World Neighbours of a decentralisation pilot in Uganda. It draws lessons in terms of partnership - that both NGOs and government must think about what they expect to contribute and what they expect to gain from partnerships. Warns of the dangers of NGOs becoming sub-contractors. Also notes that if local governments are to become more transparent, it will be important for NGOs to also become transparent eg by sharing their budgets.

Manor, J. 1999. **The Political Economy of Decentralisation.** World Bank, Washington.

Makes the case that no link can be assumed between decentralisation and either poverty reduction or democratisation, and then discusses key factors in the effectiveness of decentralisation reforms.

Porter, D., L. Romeo & S. Saigal, 2000. **Designing the Seila Program: A Partnership Approach for Improved Local Governance.**

Report by consultants from UNDP, UNCDF and IFAD on the Seila decentralisation support program formulation mission. Outlines a logframe, investment plan and partnership principles for a reformulation of the Seila programme. Stresses the importance of NGO involvement (pp19-20). Includes Seila Task Force submission to the CG meeting outlining an expansion of Seila to 16 provinces and 1 municipality in the next five years (=85% of the communes in the country).

UNDP CARERE 1999 **Seila Local Planning Process Guidelines For The 1999-2000 Planning And Implementation Cycle**

As part of the transition from 'experiment' to 'model' a manual has been produced documenting the standardised procedures for the Seila Local Planning Process. This is also available in Khmer.

Stoker, G. Ed. 2000. **The New Management of British Local Governance.**

Interesting because it discusses recent local governance theory in practice. In particular the development of a 'third way' of governance (after hierarchy and markets) based on networking.

Turner, M and D. Hulme, 1997. **Making the State Work: governance, administration and development.** MacMillan, London.

Written as a text for undergraduate students of development. Chapter 7 "Decentralisation within the State: Good Theory but Poor Practice?" pp 151-174 and Chapter 9 "Beyond the Market, Beyond the State: The Rise of Non-Governmental Organisations" pp 200-219 are both particularly relevant to this discussion.

Turner M., Ed, 2000. *Central Local Relations in Asia and Pacific.*

Country case studies from the region. Particularly interesting are the experiences of Philippines (largely positive) and Bangladesh (largely negative). Section on Thailand is rather dry, but suggests that current developments in Thailand may be very relevant to Cambodia.

World Bank, 1997 *The State in a Changing World: World Development Report 1997.*

Confirms decentralisation's place in the current orthodoxy of development discourse, especially pp 110-131 'Bringing the State Closer to the People'. Includes irritating diagrams that imply that NGOs only exist at local level and have no role in national policy making!

Annex: Outline of the Seila Local Planning Process

Step 1: LPP Orientation

Output: LPP process agreed to by the CDC

During this step the CDC members come together as a team in the commune for this first time. They learn what the Rural Development Structure (RDS) is, what the LPP process is, what their own place and roles and responsibilities in the process are, and how the LPP can benefit the development of their commune. They undertake a number of activities and develop a common goal, and prepare to work with the villages.

Step 2: Identify 3-year priorities of the village

Output: Village needs prioritized for three years and secondary data verified

The CDC and VDC go down to the village level to explain to the villagers about the LPP, the roles and responsibilities of the commune and the village, and the possible benefits of the LPP. Together with the villagers they verify data and prepare the village priorities.

Step 3: Commune Development Plan (CDP) Formulation

Output: 3-year CDP formulated by the CDC

The CDC members come back together to finalize the CDP, using what they prepared in the first meeting and what the villagers prepared in the second step. The CDP is a commune-focused planning document, realistic within the time frame, and with only the highest priorities in each sector. To guide future investments, villages are ranked by poverty.

Step 4: District Integration Workshop

Output: Temporary agreements from line departments and NGOs for services and/or fund allocation to the commune

The CDC prepares for the integration meeting by selecting the highest development priorities in each sector that could be realistically implemented within one year. During the integration meeting the CDC representatives present the situation in the commune and negotiate with the line departments and NGOs and IOs regarding support to their commune.

Step 5: Commune Investment Plan (CIP) Formulation

Output: CIP formulated

The CDC meets again as a team. Making use of the list of the highest priorities prepared for the integration meeting (See Step 4) and the criteria for types of Local Development Fund (LDF) projects, the CDC allocates their LDF using criteria. The CIP is prepared and includes a map of the locations of the activities for the next year.

Step 6: Project Proposal Preparation

Output: Validated project proposal with clear cost estimation, work plan, and local contribution

Step 7: Project Appraisal

Output: Letter of intent from the PRDC Executive Committee to authorize the commune to proceed with bidding process

Step 8: Bidding and Project Agreement Preparation

Output: Project Agreement

Step 9: Project Agreement Approval

Output: Signed Project Agreement

Step 10: Project Implementation

Output: Project completed at good technical standard as per agreement

Step 11: CDC Reflection Workshop

Output: SWOT analysis of the LPP